

2. NALEZLJIVE BOLEZNI V SLOVENIJI V LETU 1997

2.1. ŠTEVILO PRIJAVLJENIH NALEZLJIVIH BOILEZNI V LETU 1997

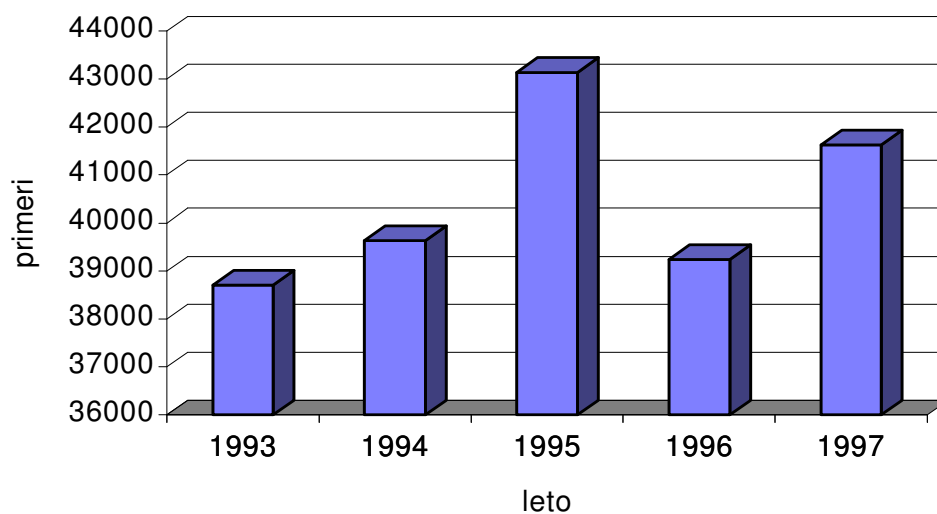
Na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih Ur.l.RS št.69/95 je bilo v Sloveniji v letu 1997 prijavljenih 41.625 posameznih nalezljivih boleznih. V to število niso zajeti zboleli za tuberkulozo, aidsom in spolno prenosljive bolezni (razen hepatitisov), ki jih prikazujemo ločeno. V letu 1997 je znašala letna stopnja obolevnosti 2090.4/100.000 prebivalcev.

V primerjavi z letom 1996 se je število prijav nalezljivih boleznih povečalo 2382 primerov oziroma 6 %. V zadnjih petih letih je bilo največ prijav v letu 1995 in sicer 43140, sledi leto 1997 z 41625 primeri nalezljivih boleznih.

Preglednica 1, Slika 1:

Prijavljene nalezljive bolezni v Sloveniji od leta 1993 do 1997

LETO	1993	1994	1995	1996	1997
Št. prijav	38702	39636	43140	39243	41625
Mb./100.000	1945.4	1992.2	2168.4	1978.9	2090.4

Po podatkih, ki smo jih zbrali je bilo v letu 1997 zaradi nalezljivih boleznih hospitaliziranih 6155 oseb. Največ hospitaliziranih bolnikov je bilo zaradi gastroenterokolitisov (1270), lyme borelioze (915), virusnih meningitsov (435), šena (298) in salmonelnih črevesnih infekcij (283).

V letu 1997 nismo prejeli nobene prijave karantenskega obolenja, prav tako ni bilo prijave bolezni kot so davica, otroška paraliza, bruceloza, antraks ter steklina.

Prijavljeni pa so bili pet primerov importirane malarije.

2.2. DESET NAJPOGOSTEJE PRIJAVLJENIH NALEZLJIVIH BOLEZNI

Seštevek deset najpogosteje prijavljenih nalezljivih bolezni znaša 35164 prijav, kar prikazuje spodnja tabela. Te bolezni predstavljajo 84.4% vseh prijav nalezljivih bolezni v preteklem letu.

Preglednica 2:

DESET NAJPOGOSTEJE PRIJAVLJENIH NALEZLJIVIH BOLEZNI V LETU 1997

DIAGNOZE	Št. prijav	Mb./100.000
1. NORICE	13914	698.7
2. GASTROENTEROKOLITIS	5394	270.8
3. ŠKRLATINKA	3900	195.8
4. LYME BORELIOZA	3095	155.4
5. AKUTNI FARINGITIS	1960	98.4
6. MIKROSPORIJA	1887	94.7
7. VIRUSNE ČREVESNE BOL.	1839	92.3
8. ŠEN	1156	58.0
9. GARJE	1114	55.9
10. SALMONELOZE	908	45.4
SKUPAJ	35164	1765.9

V zadnjih petih letih sta na prvih dveh mestih najbolj prijavljenih nalezljivih bolezni norice ter gastroenterokolitis nepojasnjene etiologije. Vrstni red ostalih bolezni se v preteklem letu tudi ni bistveno spremenil. Poleg noric na 1. in gastroenteroklitisov na 2. mestu, ostajajo od tretjega pa do šestega mesta prav tako, nespremenjeno glede na lani, škrlatinka, lyme borelioza, akutni faringitis in mikrosporija. Povečalo se je število virusnih črevesnih obolenj, zmanjšalo pa število salmonelnih infekcij ter garij.

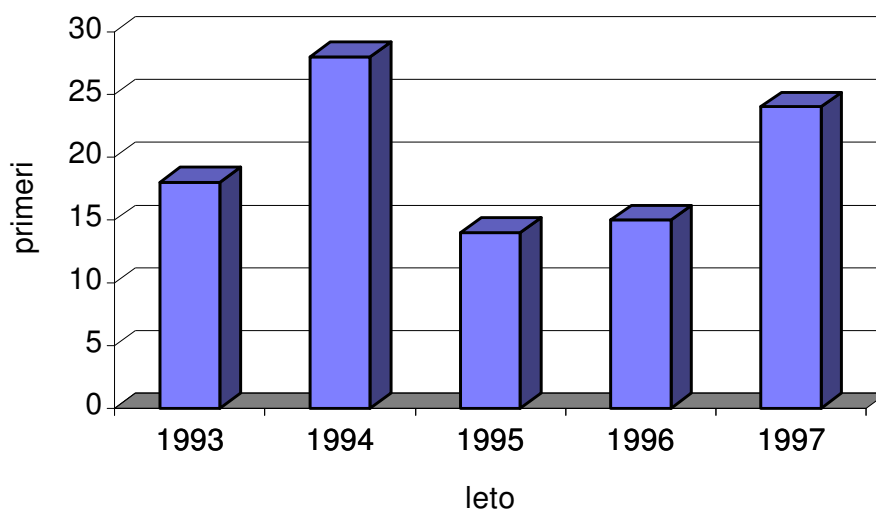
2.3. EPIDEMIJE NALEZLJIVIH BOLEZNI

V Sloveniji je bilo v preteklem letu prijavljenih 58 epidemij, kar je dve epidemiji več kot v letu poprej. Največ, 21 (36%) je bilo alimentarnih epidemij, takoj za njimi z 20 prijavami (34%) sledijo kapljične epidemije. Kontaktnih epidemij je bilo prijavljenih 15, hidrični pa dve. V epidemijah je zbolelo 1789 oseb od teh je bilo 335 hospitaliziranih.

2.4. ŠTEVILO UMRLIH ZARADI NALEZLJIVIH BOLEZNI

V letu 1997 je v Sloveniji zaradi nalezljivih bolezni umrlo 23 oseb. V to število niso zajeti umrli zaradi aids-a in tuberkuloze.

Preglednica 3, Slika 2:
UMRLI ZARADI NALEZLJIVIH BOLEZNI OD 1993 DO 1997

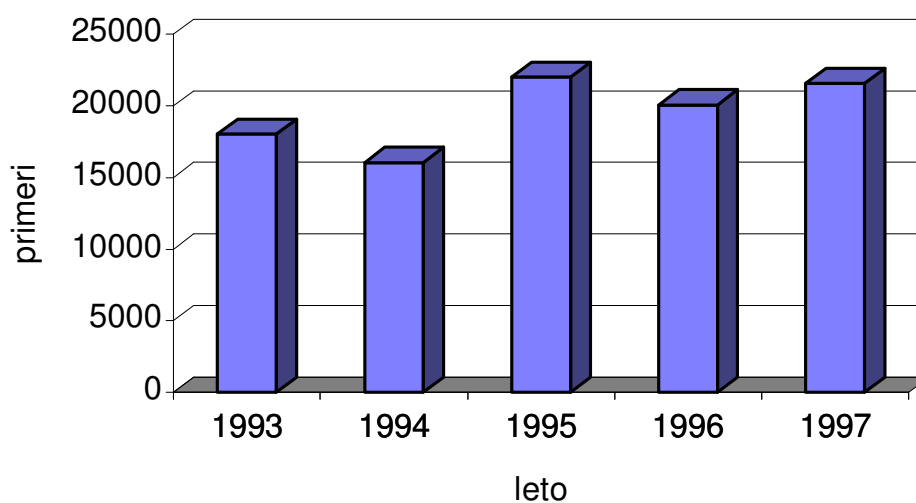

3. RESPIRATORNE NALEZLJIVE BOLEZNI

Med najbolj pogosto prijavljene nalezljive bolezni sodijo respiratorna obolenja. V lanskem letu je bilo le teh prijavljenih 21.577 primerov, kar predstavlja 51.8% vseh prijav. Med temi, je zaradi bolezni (predvsem so to gnojni meningitisi) 7 oseb umrlo. Obolenost je v let 1997 zaradi respiratornih obolenj je znašala 1083.6 na 100.000 prebivalcev.

Preglednica 4, Slika 3:
Prijavljene respiratorne nalezljive bolezni od leta 1993 do 1997

LETO	1993	1994	1995	1996	1997
Št. prijav	18045	16035	22029	20074	21577
Mb./100.000	907.0	8.6.0	1107.3	1056.5	1083.6
Št. umrlih	3	8	3	11	7
Mt./100.000	0.25	0.40	0.15	0.6	0.35

Število respiratornih obolenj je nekoliko naraslo v primerjavi z letom 1996. V petletnem obdobju je bilo največ prijav respiratornih obolenj v letu 1995 in sicer 22029.

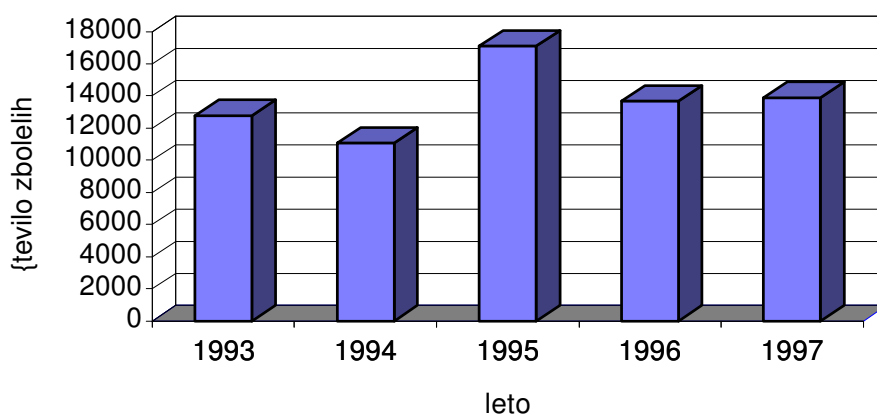
3.1. NORICE

Norice so vsako leto na prvem mestu po številu prijav nalezljivih bolezni. Največ jih je bilo prijavljenih leta 1995, v letu 1996 in 1997 pa je bilo število nekoliko nižje, kar je razvidno iz spodnje tabele. Zbolevalo predvsem predšolski in šolski otroci. Zaradi težje klinične slike in komplikacij po noricah je bilo v letu 1997 hospitaliziranih 84 oseb.

Preglednica 5, Slika 4:

PRIJAVLJENI PRIMERI NORIC V SLOVENIJI OD 1993 DO 1997

LETO	1993	1994	1995	1996	1997
Št. prijav	12799	11086	17124	13700	13914
Mb./100.000	641.2	557.2	860.7	690.8	698.7

V zadnjih osmih letih ni nihče zaradi noric umrl in tudi hujših zapletov ni bilo.

3.2. RDEČKE

Po programu o cepljenju se je do leta 1990 v Sloveniji cepilo proti rdečkam le deklice v sedmem razredu osnovne šole ter ženske, ki bi lahko prišle v stik z virusom rdečk pri svojem delu. S tem ukrepom se obolevnost zaradi rdečk ni znižala. Čim smo v Sloveniji pričeli s sistematskim cepljenjem vseh otrok v drugem letu starosti ter zajeli tudi dečke, se je število primerov bolezni rapidno zmanjšalo. V letu 1997 je bilo prijavljenih le 36 primerov rdečk, med tem, ko je bilo leta 1991

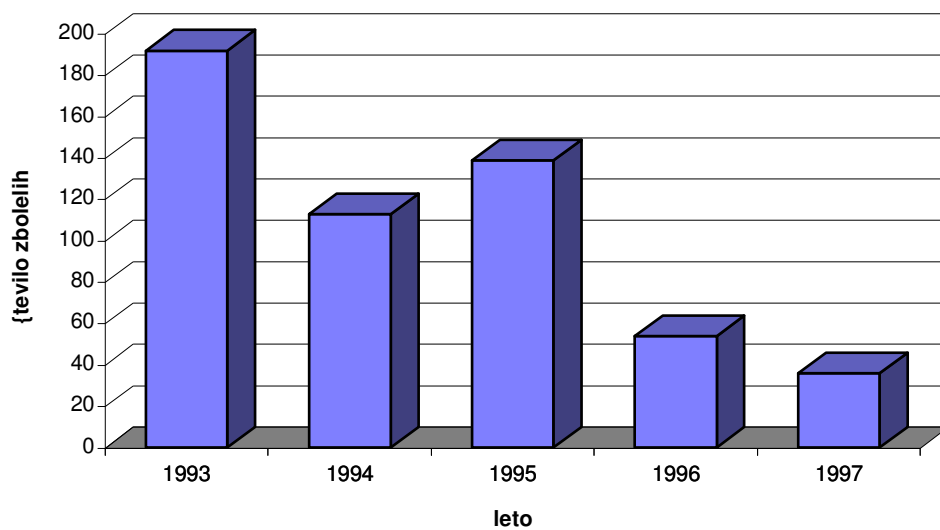
prijavljenih 6799 primerov. Obolevnost zaradi rdeč je padla iz 339.3/100.000 prebivalcev v letu 1991 na 1.8/100.000 prebivalcev v letu 1997.

Preglednica 6, Slika 5:

PRIJAVLJENI PRIMERI RDEČK V SLOVENIJI OD 1993 DO 1997

LETO	1993	1994	1995	1996	1997
Št. prijav	201	119	139	54	36

Mb./100.000	10.1	5.9	7.0	2.7	1.8
-------------	------	-----	-----	-----	-----

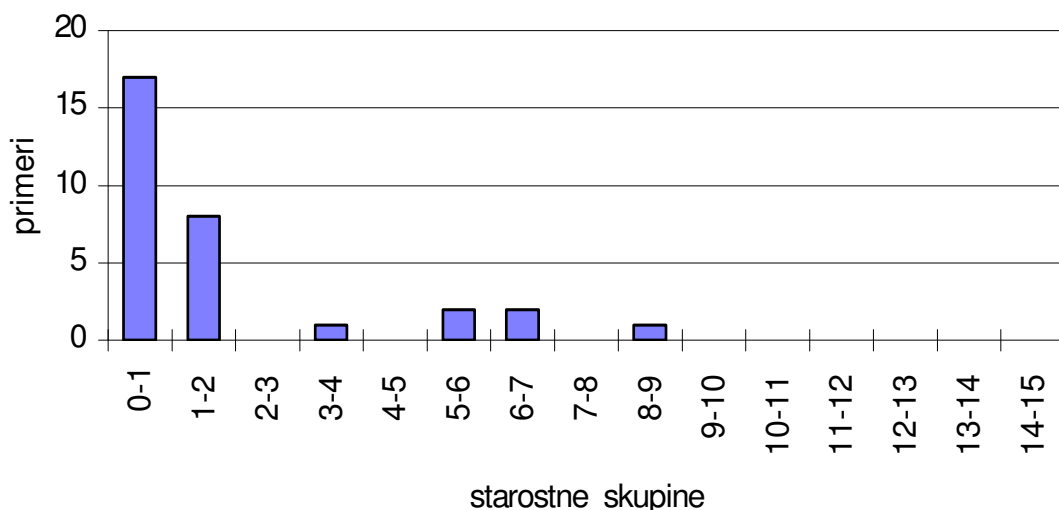
Med zbolelimi zaradi rdečk je bilo 86% otrok v starosti do 9 let. Med njimi je 25 otrok, ki so zboleli preden so bili stari 2 leti, torej še niso bili cepljeni proti rdečkam. V treh primerih so bili otroci cepljeni. V treh primerih nam ni uspelo pridobiti podatka o morebitnem cepljenju, pet zbolelih pa je bilo starejših od 15 let, kar pomeni, da proti rdečkam sploh niso bili cepljeni. Po zbranih podatkih naj bi bili štirje otroci zaradi rdečk hospitalizirani.

Samo v treh primerih je bila diagnoza tudi laboratorijsko potrjena.

Preglednica 7, Slika 6:

PRIJAVLJENI PRIMERI RDEČK V STAROSTNIH SKUPINAH DO 15 LET V LETIH 1992 DO 1997

	0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	SKUPAJ
1992	58	41	25	49	76	51	58	28	8	19	23	21	19	10	6	492
1993	57	28	14	10	14	17	13	10	9	7	3	6	4	0	0	192
1994	39	17	8	3	7	11	9	4	3	6	2	1	2	1	0	113
1995	39	22	4	4	7	9	5	4	9	15	6	1	0	1	0	126
1996	23	6	3	2	0	4	2	3	1	3	0	2	3	0	0	52
1997	17	8	0	1	0	2	2	0	1	0	0	0	0	0	0	36

3.3 OŠPICE

V letu 1997 je bilo v Sloveniji prijavljenih 9 primerov ošpic. Trije bolniki so bili mlajši od enega leta, dva sta bila iz starostne skupine 1 do 4 let, dva iz starostne skupine od 15 do 24 let, ter dva iz starostne skupine od 25 do 34 let. Zbolelo je 5 žensk in 4 moški. Šest primerov ošpic je bilo prijavljenih v ljubljanski, dva v kranjski ter en primer v murskosoboški regiji. Predvsem so to importirani primeri ošpic iz Bosne, Hrvaške ter iz Kosova. Nihče med zbolelimi ni bil proti ošpicam cepljen.

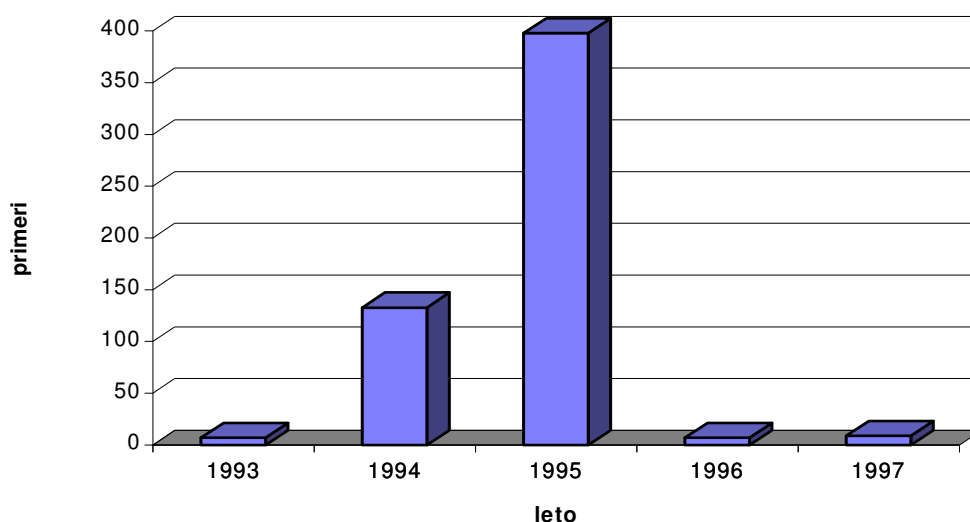
Sedem otrok je bilo hospitaliziranih in pri teh je bila diagnoza tudi laboratorijsko potrjena.

Pogosti stiki oz. potovanja v države kjer je endemija oz. epidemija ošpic, predstavlja za našo populacijo stalno nevarnost za vnos ošpic. Zato moramo biti še posebno pazljivi pri vzdrževanju kolektivne imunosti, ki mora biti pri ošpicah vsaj 95 %-na.

Razpredelnica 8, Slika 7:

PRIJAVLJENI PRIMERI OŠPIC OD LETA 1993 DO 1997

LETO	1993	1994	1995	1996	1997
Št. prijav	7	133	398	7	9
Mb./100.000	0.3	6.7	20.0	0.3	0.45
Št. umrlih	0	1	0	0	0
Mt./100.000	0	0.05	0	0	0

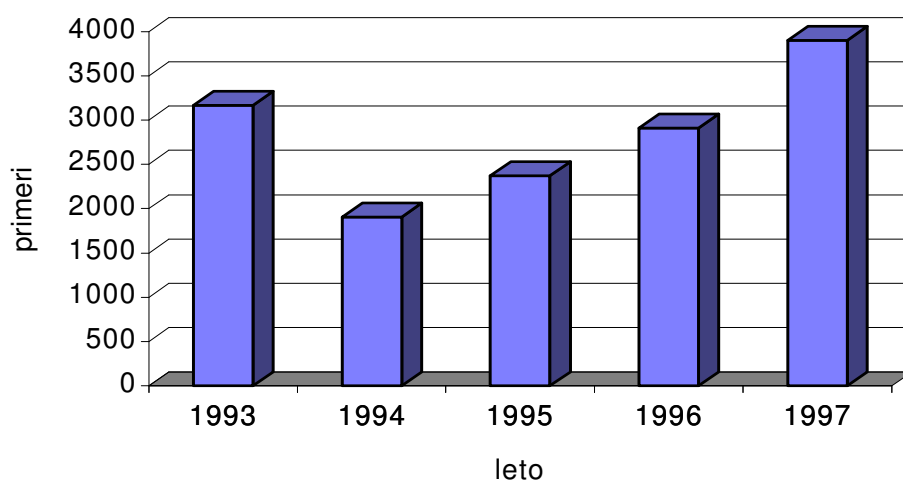

3.4. ŠKRLATINKA

Število primerov škrlatinke iz leta v leto narašča. Med tem, ko je bilo leta 1994 prijavljenih 1908 primerov, leta 1995 2374 primerov, leta 1996 2909 primerov je bilo v lanskem letu prijavljenih kar 3900 primerov, kar pomeni, da se je v treh letih število primerov bolezni podvojilo. Obolevnost zaradi škrlatinke je znašala 195.8 primerov na 100.000 prebivalcev. Obolenje se pojavlja v zimskih mesecih predvsem pri otrocih v predšolskem in šolskem obdobju. V starosti do 15 let je zbolelo 3811 otrok, kar predstavlja 97.7% vseh zbolelih.

Tabela 9, Slika 8:
PRIJAVLJENI PRIMERI ŠKRLATINKE OD LETA 1993 DO 1997

LETO	1993	1994	1995	1996	1997
Št. prijav	3166	1908	2374	2909	3900
Mb./100.000	158.6	95.9	119.5	146.6	195.8

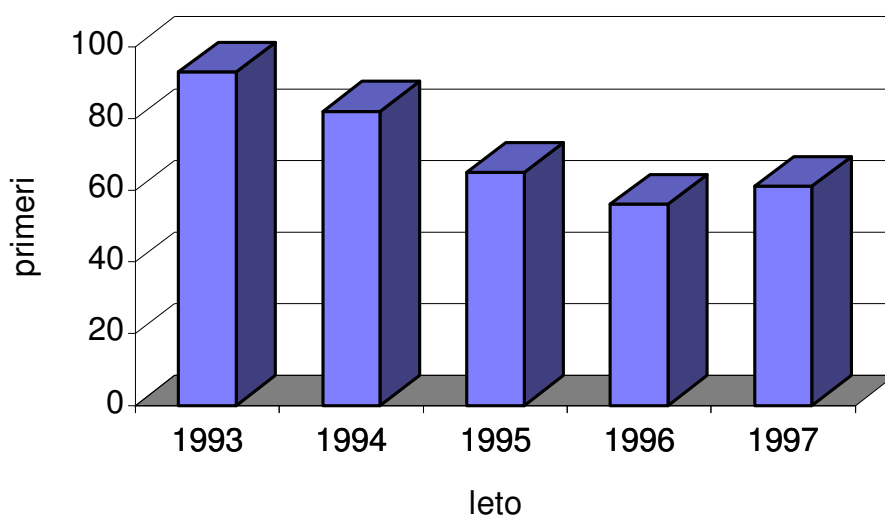

3.5. MUMPS

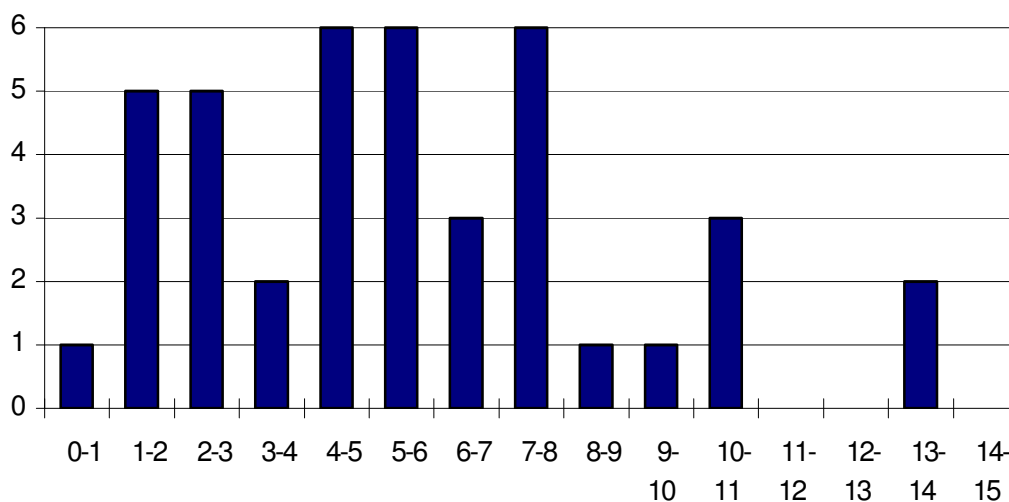
Število primerov mumpsa je v primerjavi z letom poprej nekoliko poraslo. Stopnja obolevnosti je bila 3.06 na 100.000 prebivalcev. Diagnoza je bila laboratorijsko potrjena le v 6 primerih. Od skupno 61 zbolelih je bilo 38 oseb cepljenih proti mumpsu, v 5 primerih nismo uspeli dobiti podatka o morebitnem cepljenju, 18 zbolelih pa je bilo starejših od 20 let ter proti mumpsu niso bili cepljeni. Zaradi mumpsa je bilo v letu 1997 hospitaliziranih 6 oseb.

Preglednica 10, Slika 9:
PRIJAVLJENI PRIMERI MUMPSA OD LETA 1993 DO 1997

LETO	1993	1994	1995	1996	1997
Št. prijav	97	93	82	56	61
Mb./100.000	4.8	4.6	4.1	2.8	3.06

Slika 10:
PRIJAVLJENI PRIMERI MUMPSA V STAROSTI DO 15 LET

3.6. OSLOVSKI KAŠELJ

V letu 1997 je bilo prijavljenih 81 primerov oslovskega kašlja. To je največ po letu 1994, ko je bilo prijavljenih 96 primerov. Največ zbolelih je bilo v starosti do 1 leta (37). V starosti od 1 leta do štirih let je zbolelo 16 otrok. Najstarejši zboleli za oslovskim kašljem je bil star 13 let. Od 81 zbolelih je bilo le 37 otrok cepljenih po programu, ostali so bili bodisi mlajši od starosti, ki je predvidena za cepljenje oz. proti oslovskemu kašlju niso bili cepljeni zaradi kontraindikacij.

V 23 primerih (28.3%) je bila klinično postavljena diagnoza tudi serološko potrjena. Ocenjujemo, da se v prijavi pertusisa skriva tudi nekaj primerov pertusififormnega sindroma. Zaradi bolezni je bilo hospitaliziranih 48 otrok.

Tabela 11, Slika 11:

PRIJAVLJENI PRIMERI OSLOVSKEGA KAŠLJA OD LETA 1993 DO 1997

LETO	1993	1994	1995	1996	1997
Št. prijav	65	96	35	57	81
Mb./100.000	3.3	4.8	1.8	2.8	4.06

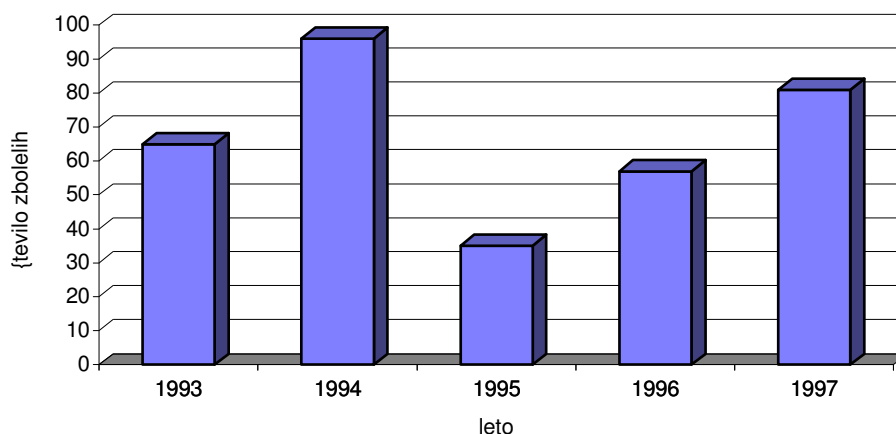
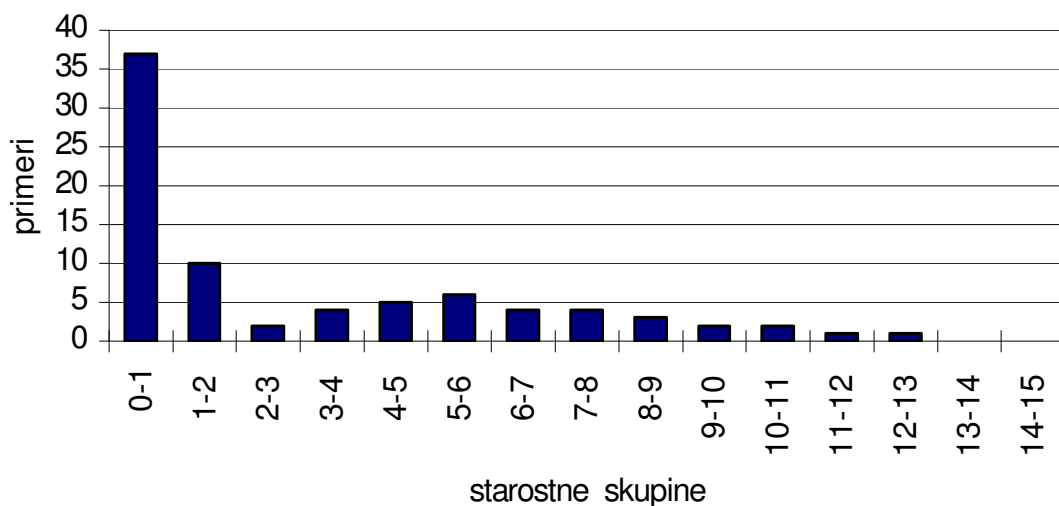

Tabela 12, Slika 12:

PRIJAVLJENI PRIMERI OSLOVSKEGA KAŠLJA V STAROSTI DO 15 LET

0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	SKUPAJ
37	10	2	4	5	6	4	4	3	2	2	1	1	0	0	81

3.7. BAKTERIJSKI MENINGITISI POVZROČENI S HAEMOPHILUS INFLUENZAE, STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE IN NEISSERIO MENINGITIDIS

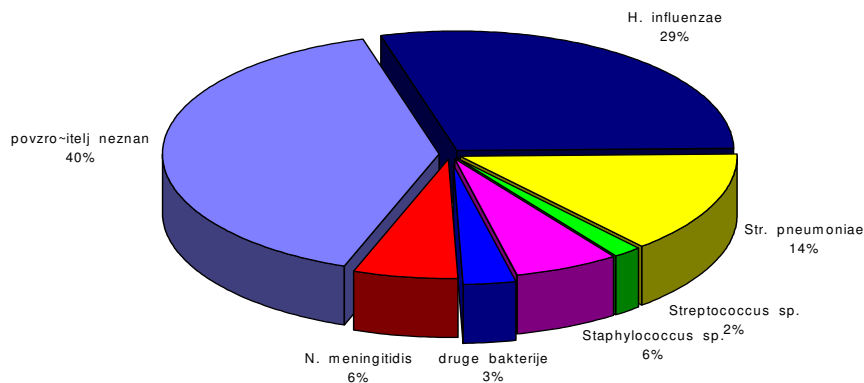
Gnojni meningitisi predstavljajo kljub nizki morbiditeti velik medicinski problem zaradi težke klinične slike, pogostih trajnih posledic in visoke smrtnosti.

V letu 1997 je zaradi gnojnih meningitisov zbolelo skupno 65 oseb, morbiditeta znaša 3.2 na 100.000 prebivalcev. Ugotovljeni povzročitelji gnojnih meningitisov so bili 19 krat *H. influenzae*, 9 krat *Str. pneumoniae*, štiri krat *Staphilococcus sp.* in *N. meningitidis*, dva krat so bile kot povzročitelj navedene druge bakterije, enkrat *Streptococcus sp.* v 26 primerih pa povzročitelj ni bil ugotovljen.

Razpredelnica :PRIJAVLJENI PRIMERI GNOJNEGA MENINGITISA PO POVZROČITELJIH V SLOVENIJI, 1990 - 1996

POVZROČITELJ	1993	1994	1995	1996	1997
<i>N. meningitidis</i>	19	3	8	6	4
<i>H. influenzae</i>	2	4	8	10	19
<i>Str. pneumoniae</i>	9	5	13	9	9
<i>Streptococcus sp.</i>	3	5	3	3	1
<i>Staphilococcus sp.</i>	0	1	1	3	4
druge bakterije	1	14	4	2	2
povzročitelj neznan	47	48	31	34	26
SKUPAJ	81	80	68	67	65

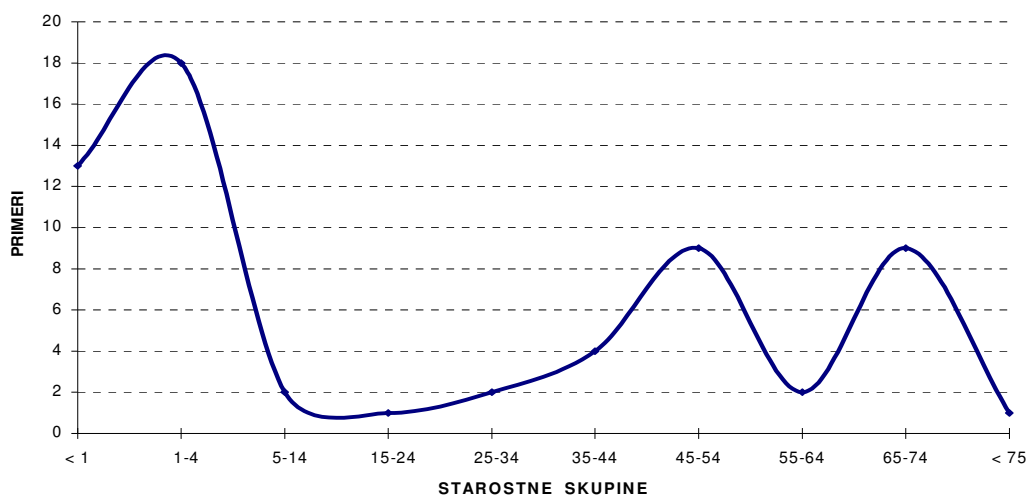
Slika : PRIJAVLJENI PRIMERI GNOJNEGA MENINGITISA V LETU 1997 PO POVZROČITELJIH

Največ zbolelih je bilo med otroci v starosti do štirih let, insicer 34 (52.3%), kar prikazuje razpredelnica št. . Pri slednjih je bil v 19 primerih (55.8%) povzročitelj H. influenzae, ki je tudi sicer najpogostejši povzročitelj meningitisov pri otrocih.

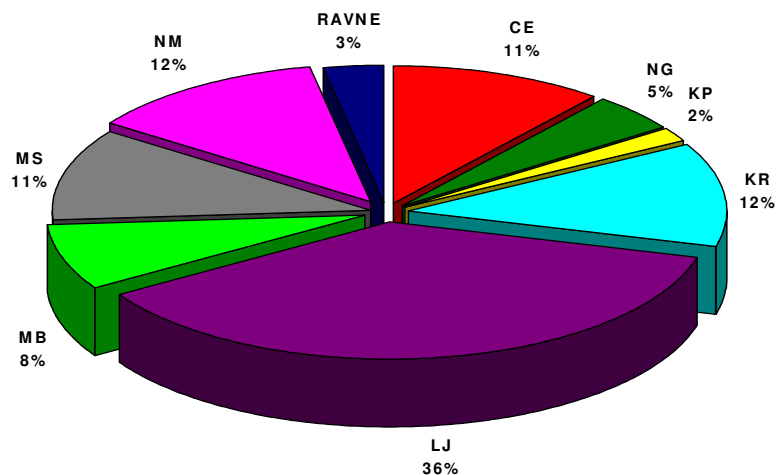
Razpredelnica ,Slika :
PRIJAVLJENI PRIMERI GNOJNEGA MENINGITISA V LETU 1997 PO STAROSTNIH SKUPINAH

	<1	1-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	<75	SKUPAJ
povzročitelj neznan	4	6	1	0	2	2	5	1	4	1	26
H. influenzae	8	11	0	0	0	0	0	0	0	0	19
Str. pneumoniae	0	0	1	0	0	2	2	1	3	0	9
Streptococcus sp.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Staphylococcus sp.	0	1	0	0	0	0	2	0	1	0	4
druge bakterije	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
N. meningitidis	1	2	0	1	0	0	0	0	0	0	4
SKUPAJ	14	20	2	2	2	4	9	2	9	1	65

Zaradi gnojnega meningitisa je v letu 1997 umrlo šest oseb, starosti 37, 57, ter štiri osebe stare 70 let. Umrlo je pet moških in ena ženska.

Slika : PRIJAVLJENI PRIMERI GNOJNEGA MENINGITISA V LETU 1997 PO REGIJAH

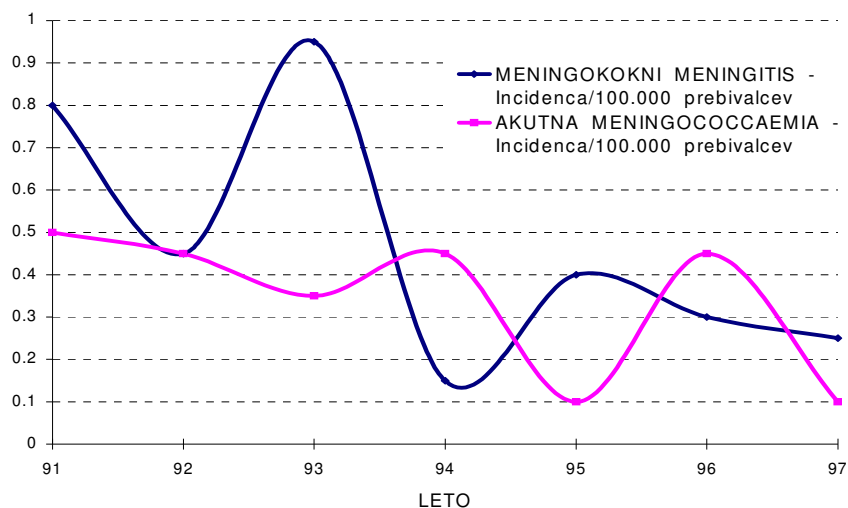

V ljubljanski regiji je bilo prijavljenih 28 primerov gnojnega meningitisa, incidenčna stopnja znaša 4.08 na 100.000 prebivalcev, po 8 primerov je bilo prijavljenih v kranjski in novomeški regiji, incidenčna stopnja znaša 4.1 in 5.9 na 100.000 prebivalcev, po 7 primerov v murskosoboški in celjski regiji, incidenčna stopnja znaša 5.4 in 2.3 na 100.000 prebivalcev, pet primerov v mariborski regiji, incidenčna stopnja znaša 1.5 na 100.000 prebivalcev.

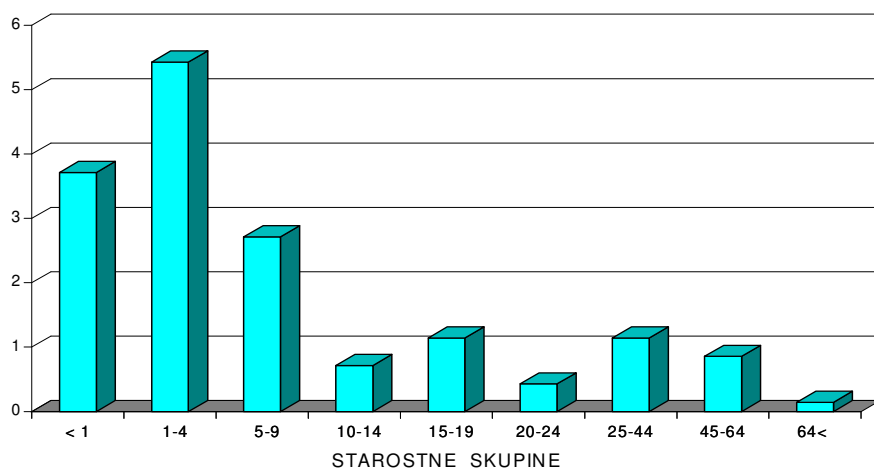
3.7.1. MENINGOKOKNI MENINGITISI IN MENINGOKOKNA SEPSA

V letu 1997 je bilo prijavljenih 7 meningokoknih okužb, od tega 4 meningitisi, 2 sepsi ter ena, druga meningokokna infekcija. V primerjavi s preteklimi leti je meningokoknih infekcij nekoliko manj. Zbolelo je šest deklic in en deček. Od zbolelih ni nihče umrl, vseh sedem je bilo hospitaliziranih.

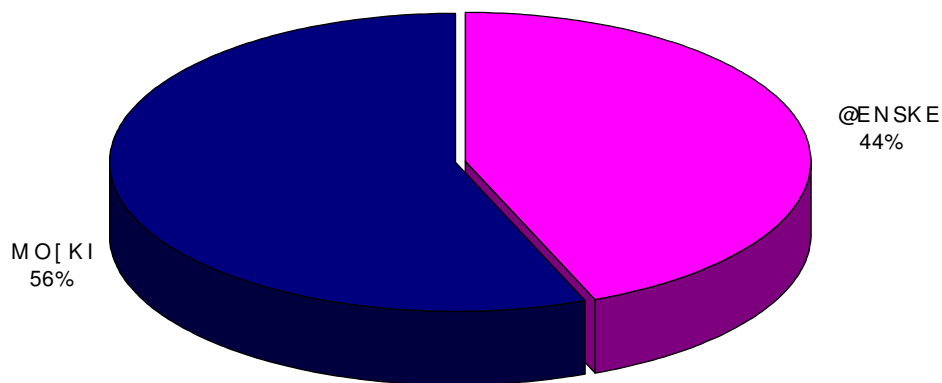
Slika : MENINGOKOKNE OKUŽBE OD LETA 1991 DO 1997

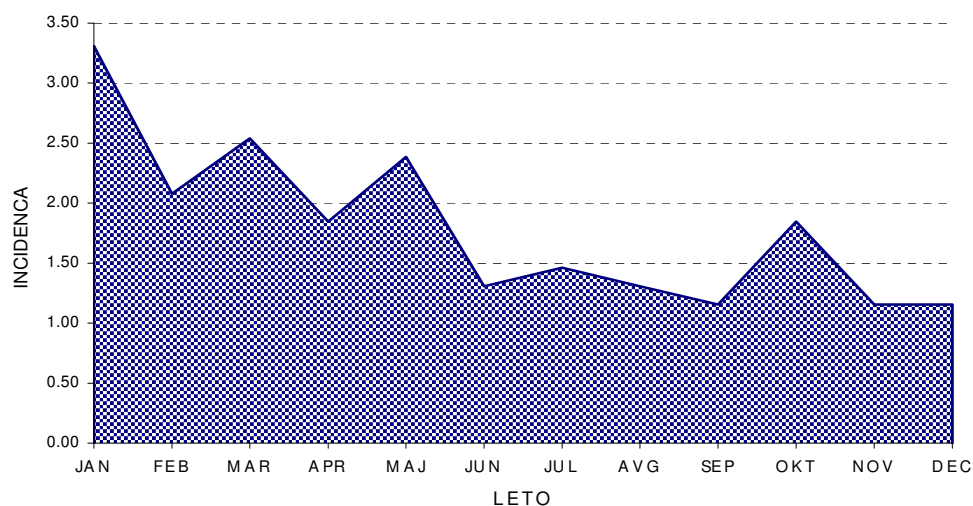
Slika : PORAZDELITEV MENINGOKOKNIH OKUŽB PO STAROSTNIH SKUPINAH, 1991 DO 1997

Slika : PORAZDELITEV MENINGOKOKNE OKUŽBE PO SPOLU, 1991 DO 1997

Slika : SEZONSKO GIBANJE MENINGOKOKNIH INFEKCIJ V SLOVENIJI OD 1985 DO 1997

3. TUBERKULOZA

Podatke o tuberkulozi v Sloveniji zbira Inštitut za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik, ki vodi register za tuberkulozo in izdela letno poročilo, ki bo za leto 1997 izšlo kot samostojna publikacija. Po preliminarnih podatkih je bilo v Sloveniji v letu 1997 novoregistriranih ???? bolnikov s tuberkulozo.

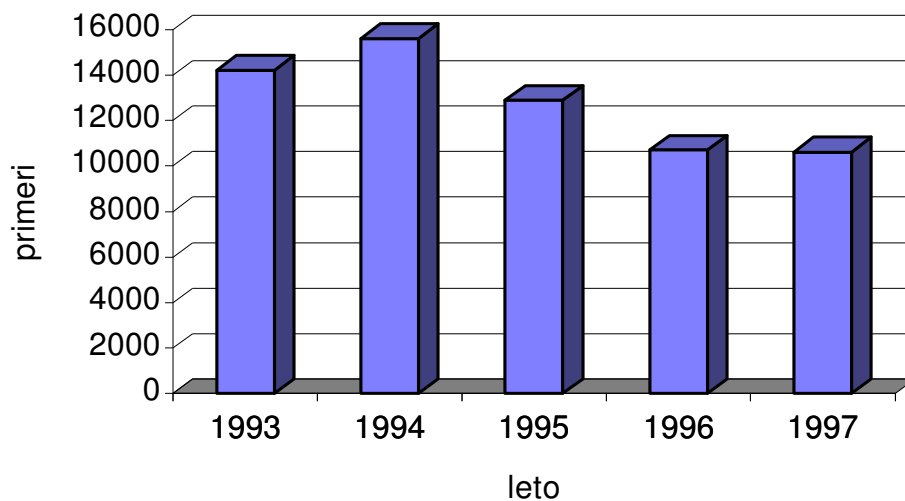
4. ČREVESNE NALEZLJIVE BOLEZNI

V letu 1997 je bilo v Sloveniji prijavljenih le 70 primerov več črevesnih nalezljivih bolezni kot v letu 1996, to je 10.625, kar predstavlja 25.5% vseh prijavljenih nalezljivih bolezni v lanskem letu. Stopnja obolevnosti je bila 533.6 na 100.000 prebivalcev. V zadnjih petih letih je upado število primerov bakterijskih črevesnih infekcij, gastroenterokolitisov neznane etiologije, naraslo pa število virusnih črevesnih infekcij, kot so rotaviroze. Nekoliko se je povečalo število bakterijskih infekcij, ki so bile prenešene s kontaminirano hrano.

Preglednica , Tabela :

PRIJAVLJENE ČREVESNE NALEZLJIVE BOLEZNI OD LETA 1993 DO 1997

LETO	1993	1994	1995	1996	1997
Št. prijav	14213	15607	12911	10695	10625
Mb./100.000	722.9	784.5	648.9	539.3	533.6

Prijava črevesnih nalezljivih bolezni je skoraj enaka kot v letu 1996.

Preglednica :

NAJPOGOSTEJE PRIJAVLJENE ČREVESNE NALEZLJIVE BOLEZNI V LETU 1997

DIAGNOZA	LETO 1997	
	št. prijav	Mb./100.000
GASTROENTEROKOLITIS, povzročitelj ni ugotovljen	5394	270.8
ENTERITIS, rotavirus	1182	59.3
SALMONELOZA, črevesna obolenja	905	45.4
ENTERITIS, Campylobacter	697	35.0
BAKTERIJSKE OKUŽBE S HRANO, neopredeljen povzročitelj	535	26.8
LAMBLIAZA	288	14.4
ČREVESNE BAKTERIJSKE INFEKCIJE, E.coli	95	4.7
ŠIGELOZA (griža)	49	2.4
HEPATITIS A	36	1.8

V letu 1997 ni zaradi črevesnih nalezljivih boleznih nihče umrl.

4.1. GASTROENTEROKOLITIS

Enterokolitis, klinična diagnoza z nepojasnjeno etiologijo, je že vrsto let po številu prijav na prvem mestu. V letu 1997 je bilo prijavljenih 591 primerov manj gastroenterokolitisov kot v letu 1996. V primerjavi z petletnim obdobjem je bilo v lanskem letu prijavljenih najmanj primerov gastroenterokolitisov. Največ prijav enterokolitisov je bilo v kranjski (1372), ljubljanski (1215), mariborski (700) ter novomeški (692) regiji.

4.2. SALMONELOZNA OBOLENJA

Število salmonelnih obolenj je v zadnjih petih letih občutno upadlo. V letu 1997 je bilo prijavljenih 908 primerov salmonelnih infekcij, to je 28% manj kot leto poprej. Obolenost pa je znašala 45.6 na 100.000 prebivalcev. Med zbolelimi je bilo 328 otrok v starosti do 15 let, od tega 225 primerov predšolskih.

4.1.1. PRIMOIZOLACIJA SALMONEL PRI LJUDEH V SLOVENIJI V LETU 1997

Primoizolacijo salmonel opravljajo vsi laboratoriji v Zavodih za zdravstveno varstvo po Sloveniji in na Inštitutu za varovanje zdravja ter na Medicinski fakulteti v Ljubljani, oz. na Inštitutu za mikrobiologijo.

Kot vsako leto, je bila najpogosteje prijavljena salmonela enteritidis (57%), sledijo salmonela bradeney (7.8%) in salmonela typhi murium (6.6%).

Večina izolacij salmonel je iz blata. Izolacije so potekale preko celega leta, največ jih je bilo od maja do konca septembra in sicer 569, oz. 62.6%. Med spoloma ni bistvenih razlik v izolacijah, tudi pojavljanje v različnih starostnih skupinah je enakomerno z rahlim porastom med 15 in 35 letom starosti.

V letu 1997 je bilo prijavljenih 71 klicenoscev salmonel. Ta podatek pa ni natančen, ker določen zavodi za zdravstveno varstvo le teh ne prijavljajo. Klicenosci so odkriti pri sistematskih pregledih

oseb, ki so pod zdravstvenim nadzorstvom zaradi preprečevanja nalezljivih bolezni in pri razjasnjevanju epidemij.

Za preprečevanje okužb s salmonelami je pomembno, da se tega problema zavedamo in da z določenimi vrstami živil ravnamo tako, kot da so primarno kontaminirana.

Obvladovanje salmonel zahteva dobro sodelovanje veterinarske in zdravstvene službe ter dosleden nadzor s strani veterinarske in zdravstvene inšpekcije.

Razpredelnica : IZOLIRANE SALMONELE V SLOVENIJI V LETU 1997

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	RAVNE	SKUPAJ
Druge salmonele	0	0	8	0	2	0	0	0	2	12
Salmonella java	1	0	2	1	1	0	0	1	0	6
Salmonella abony	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Salmonella akanji	0	20	0	0	0	0	0	0	0	20
Salmonella agona	3	0	0	0	2	0	0	0	0	5
Salmonella iz grupe C1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Salmonella iz grupe C2	0	3	0	0	1	1	0	0	1	6
Salmonella iz grupe D1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Salmonella iz grupe B	0	7	0	0	0	2	12	5	0	26
Salmonella iz grupe C	4	1	0	0	0	1	0	0	0	6
Salmonella iz grupe D	1	0	0	0	2	1	0	0	0	4
Salmonella iz grupe E	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Salmonella *	0	0	3	0	8	1	0	0	0	12
Salmonella paratyphi B	0	0	1	0	2	0	0	0	0	3
Salmonella bareilly	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Salmonella berta	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Salmonella blockley	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Salmonella bovis-morbificans	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Salmonella bredeney	14	3	2	3	4	22	5	17	1	71
Salmonella blegdam	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Salmonella carno	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Salmonella derby	0	0	1	2	1	1	0	0	0	5
Salmonella enteritidis	114	7	22	56	103	60	79	64	30	535
Salmonella give	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
Salmonella chester	0	0	0	2	0	0	0	1	0	3
Salmonella gold coast	0	3	14	2	6	1	0	0	0	26
Salmonella coeln	1	0	3	0	0	0	0	0	0	4
Salmonella hadar	4	0	2	4	5	8	0	0	0	23
Salmonella heidelberg	0	7	0	0	0	1	0	0	0	8
Salmonella isangi	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Salmonella litshfild	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Salmonella infantis	5	1	0	3	2	1	1	1	0	14
Salmonella livingstone	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
Salmonella london	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Salmonella manhattan	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Salmonella mbandaka	1	0	0	2	0	3	0	0	0	6
Salmonella misson	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Salmonella monnvideo	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2
Salmonella muenchen	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Salmonella napoli	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Salmonella newport	0	1	1	1	0	0	0	0	0	3
Salmonella paratyphi A	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Salmonella saint paul	0	0	1	2	1	0	1	0	0	5
Salmonella senftenberg	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2
Salmonella stanley	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Salmonella tennessee	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2
Salmonella thompson	1	0	2	0	2	0	0	1	0	6
Salmonella typhi	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Salmonella Typhi murium	9	1	5	15	13	6	8	2	1	60
Salmonella virchow	0	0	1	0	1	0	1	0	0	3
SKUPAJ	169	55	75	98	157	118	109	92	35	908

4.2. ROTAVIRUSNI ENTERITISI

Rotavirusne infekcije so se v zadnjih letih močno povečale. Verjetno gre to pripisati tudi boljši in dostopnejši diagnostiki. To je sporadična ali epidemična, pogosto dokaj huda oblika gastroenterokolitisa, za katero največkrat zbolijo predšolski otroci, predvsem dojenčki. Za bolezen je značilna povišana temperatura, bruhanje ter vodena driska.

V letu 1997 je bilo 1182 primerov rotaviroz, od tega 848 primerov pri otrocih do dveh let starosti.

Med virusnimi črevesnimi infekcijami je bilo prijavljenih še 223 primerov, pri katerih ni bil ugotovljen tip virusa, 212 primerov pri katerih je bil kot povzročitelj naveden "drugi tip virusa" ter 211 primerov pri katerih je bil povzročitelj adenovirus.

Zaradi virusnih črevesnih infekcij je bilo v letu 1997 hospitaliziranih 899 oseb.

4.3. ENTERITISI, KI JIH POVZROČA CAMPYLOBACTER

V Sloveniji je bilo v letu 1997 prijavljenih 697 primerov enteritisev, pri katerih je bil povzročitelj campylobacter. V primerjavi z letom (1051 primerov) poprej se je število kampilobakterioz nekoliko zmanjšalo. Med zbolelimi je 474 otrok (68%) v starosti do 15 let. Med njimi je 257 otrok v starosti do dveh let, oz. 36.7% vseh zbolelih.

Zaradi kampilobakterioze je bilo v letu 1997 hospitaliziranih 183 oseb.

4.4. OKUŽBE Z GARDIO LAMBLIO (Lambliaza)

Lambliaza je bila šesta najpogosteje prijavljena črevesna infekcija. Predvsem je to protozojska infekcija tankega črevesa, ki pogosto poteka asimptomatsko. Lahko se manifestira tudi z različnimi znaki, kot so kronična driska, trebušni krči in izguba telesne teže.

V letu 1997 je bilo prijavljenih 288 primerov lambliaze. Največ je bilo zbolelih v starosti od 15 do 34 let, in sicer 173 (60%).

Incidenčna stopnja je bila 14.4 na 100.000 prebivalcev. V 76 primerih so bili prijavljeni nosilci parazita, ki so bili naključno odkriti pri pregledu blata na parazite ob obveznih zdravstvenih pregledih oseb, ki so pod zdravstvenim nadzorstvom.

4.5. ALIMENTARNE TOKSIKOINFEKCIJE

Število prijav alimentarnih toksikoinfekcij se je v letu 1997 v primerjavi z letom prej zmanjšalo. Prijavljenih je bilo 321 alimentarnih toksikoinfekcij neznane etiologije, 194 primerov bolezni z *Bacillus cereus* okuženo hrano, 19 primerov stafilokokne okužbe s hrano ter dva primera botulizma. Incidenčna stopnja je bila 26.8 na 100.000 prebivalcev. Zaradi bakterijskih intoksikacij s hrano je bilo v letu 1997 hospitaliziranih 175 oseb.

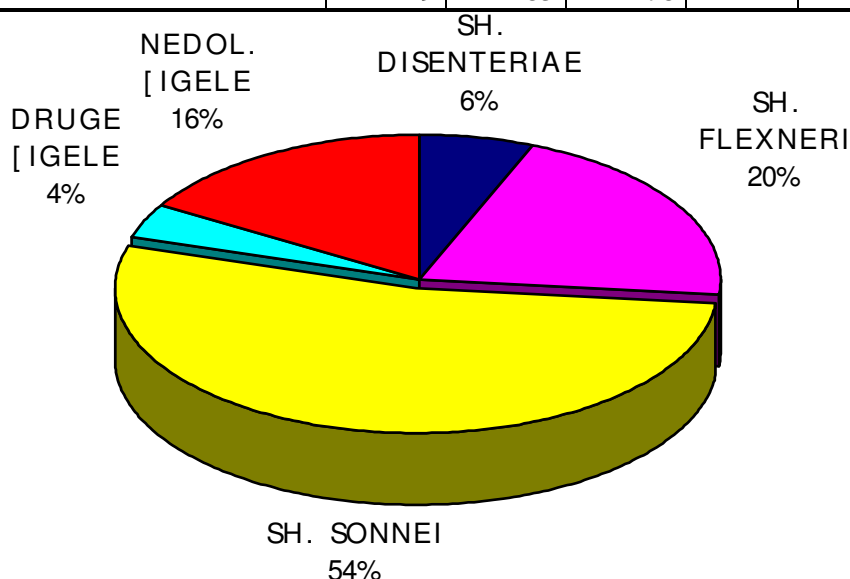
4.6. ŠIGELOZA (Griža)

Število šigeloze v Sloveniji v zadnjih letih upada. V letu 1997 je bilo prijavljenih 49 primerov bolezni, ki so jih povzročile šigele. Prijavljenih je 7 primerov več kot v letu prej, vendar je bila v lanskem letu prijavljena tudi epidemija, katere vzrok je bila infekcija s šigelo. V 26 primerih je bila

izolirana Sh. sonnei, v 10 primerih je bila izolirana Sh. flexneri, v treh primerih Sh. dysenteriae v 10 primerih pa tip šigele ni bil naveden. Hospitaliziranih je bilo 18 oseb.

Preglednica :, Slika :
PRIJAVLJENE ŠIGELE OD LETA 1993 DO 1997, PO TIPIH

TIPI ŠIGEL	1993	1994	1995	1996	1997	SKUPAJ
SH. DISENTERIAE	0	1	1	1	3	6
SH. FLEXNER	37	22	19	10	10	98
SH. SONNEI	82	60	38	30	26	236
DRUGE ŠIGELE	0	2	0	0	2	4
NEDOLOČENE ŠIGELE	0	0	20	0	8	10
SKUPAJ	119	85	78	41	49	354

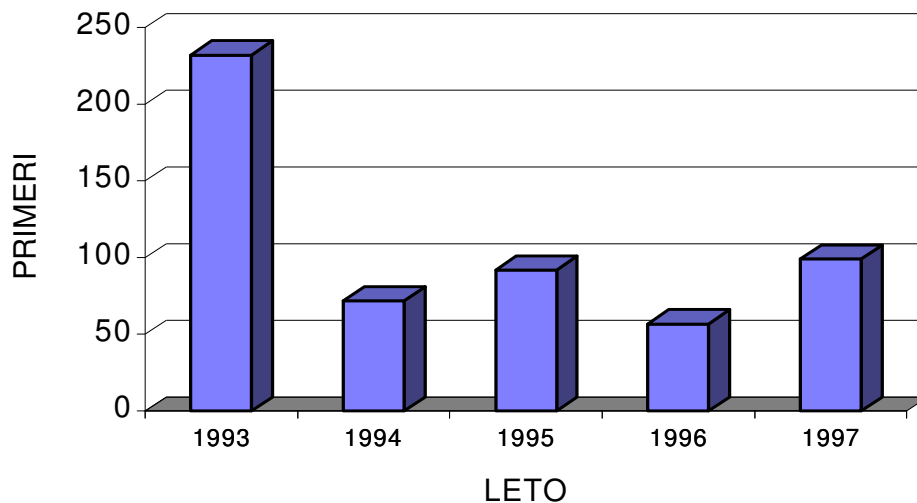

4.7. AKUTNI HEPATITIS A

V Sloveniji so v zvezi s hepatitisom A poznana endemsko-epidemična obdobja. V letu 1997 sta bili dve epidemiji hepatitisa A. V letu 1997 je bilo zato prijavljenih nekoliko več primerov hepatitisa A kot leto prej. Dobili smo 99 prijav, kar je največ po letu 1993. Incidenčna stopnja je znašala 4.9 na 100.000 prebivalcev. Zbolelo je 58 moških in 41 žensk predvsem v starosti od 5 do 35 let.

Preglednica , Slika :
PRIJAVLJENI PRIMERI HEPATITISA A OD LETA 1993 DO 1997

	1993	1994	1995	1996	1997	SKUPAJ
HEPATITIS A	232	72	92	57	99	552
Mb. / 100.000	11.6	3.6	4.6	2.8	4.9	26.2

4.8 BOTULIZEM

V Sloveniji je bilo v zadnjih desetih letih prijavljenih 33 primerov te relativno redke, vendar težke bolezni. Sporogeni obligatorno anaeroben bacil (*Clostridium botulinum*) je prisoten povsod. Bolezen povzroča njegov izredno močan ekotoksin.

V letu 1997 smo dobili dve prijavi botulizma, ki nista imeli med seboj nikakršne povezave. Zbolela sta dva moška, en je bil iz ljubljanske en pa iz murskosoboške regije. Oba sta bila hospitalizirana. V obeh primerih je bil verjeten vzrok okužbe kontaminirana pašteta v črevu.

5. PARAZITARNE NALEZLJIVE BOLEZNI

Razširjenost parazitarnih bolezni je mnogo večja, kot bi lahko sklepali na podlagi prijavljenih primerov. Infekcija s paraziti je pogosto asimptomatska, pa tudi njihova prijava je nedosledna. Verjetno tudi zato število posameznih prijavljenih parazitarnih bolezni po letih zelo niha.

Preglednica :

PRIJAVLJENE PARAZITARNE NALEZLJIVE BOLEZNI V LETIH 1996 IN 1997

DIAGNOZA	LETO	1996	LETO	1997
GARJE	1269	63.90	1114	55.9
ENTEROBIOZA	124	6.20	436	21.8
LAMBLIOZA	329	16.50	288	14.4
KRIPTOSPORIDIOZA	73	3.60	147	7.3
TOKSOPLAZMOZA	19	0.90	26	1.3
TRAKULJAVOST	18	0.90	23	1.1
MALARIJA- vnešena	7	0.40	5	0.25
EHINOKOKOZA	2	0.10	3	0.15
TRIHINELOZA E	7	0.40	1	0.05
AMEBIOZA	1	0.05	1	0.05
SKUPAJ	1849	92.8	2044	102.6

Še vedno je med parazitarnimi nalezljivimi boleznimi daleč največ garij, čeprav jih je iz leta v leto manj. V letu 1997 jih je bilo prijavljenih 1114.

V letu 1997 je bilo prijavljenih 436 primerov enterobioze, kar je največ v zadnjih petih letih. Največ prijav je bilo iz kranjske regije, sledijo koprška ter murskosoboška regija. Največ enterobioze je bilo pri šolarjih, 257 primerov (58.9%) ter pri predšolskih otrocih 89 primerov (29.4%).

Od 23 primerov trakuljavosti, je bila v 6 primerih kot povzročiteljica navedena *Taenia saginata*, v dveh primerih *Tenia solium*, v ostalih primerih pa vrsta trakulje ni bila navedena. Največ trakuljavosti je bilo v kranjski regiji (15).

V letu 1997 je bilo prijavljenih 26 primerov toksoplazmoze, 7 več kot lani. Največ je bilo toksoplazmoze v mariborski regiji in sicer 15 primerov, tri v koprski ter tri v murskosoboški regiji.

Po epidemioloških anketah sodeč, je bila najpogosteje ugotovljena prisotnost protiteles (?) pri nosečnicah ob sistematskih pregledih. V treh primerih je bila bolezen ugotovljena pri otrocih mlajših od enega leta, v petih primerih pa so zboleli osnovnošolski otroci. Prijavljena je bila tudi ena kongenitalna toksoplazmoza.

6. ZOONOZE

Zoonoze so nalezljive bolezni, katerih povzročitelji se prenašajo z okuženih živali na človeka. Pot prenosa je lahko respiratorna, kontaktna, alimentarna in transmisivna. Nekatere izmed zoonoz so obravnavane in opisane pri črevesnih in parazitarnih boleznih.

Med zoonozami je pomembna skupina gastrointestinalnih okužb, ki so povezane z uživanjem hrane živalskega izvora in so pereč problem v svetu in pri nas.

Nekatere med zoonozami se že vrsto let ne pojavljajo več zaradi ukrepov, ki jih izvajata veterinarska in zdravstvena služba.

Preglednica :

PRIJAVLJENE ZOONOZE V LETIH 1996 IN 1997

DIAGNOZA	LETO 1996		LETO 1997	
	Št. primerov	Mb/100.000	Št. primerov	Mb/100.000
MIKROSPORIJA	1647	83.00	1887	94.7
SALMONELOZA	1175	59.20	909	45.6
KAMPILOBAKTERIOZA	1051	53.00	697	35.0
LAMBLIOZA	329	16.50	288	14.4
KRIPTOSPORIDIOZA	73	3.60	147	7.3
TOKSOPLAZMA	19	0.90	26	1.3
TETANUS	5	0.20	5	0.25
Q MRZLICA	0	0	5	0.25
LEPTOSPIROZA	0	0	5	0.25
LISTERIOZA	1	0.20	3	0.15
TULAREMIA	1	0.05	2	0.10
PSITAKOZA	1	0.05	1	0.05
HMRS*	4	0.20	1	0.05
SKUPAJ	4305	216.8	3975	199.6

*hemoragična mrzlica z renalnim sindromom

V letu 1997 ni bilo v Sloveniji prijavljenega nobenega primera stekline, bruceloze in antraksa. Zoonoze, ki imajo značilnosti črevesnih nalezljivih boleznih, so že opisane pri črevesnih in parazitarnih nalezljivih boleznih.

V letu 1997 so tri osebe umrle zaradi zoonoze in sicer vse tri zaradi tetanusa.

6.1. MIKROSPORIJA

Mikrosporija je bolezen, ki jo povzroča dermatofit *Microsporum canis*. Poznana je po širnem svetu, zlasti v urbanem okolju. Leta 1966 sta bila v Sloveniji registrirana prva dva primera, od takrat se je bolezen pri nas pojavljala le kot redek sporadični pojav. Leta 1977 se je mikrosporija pričela širiti. V zadnjih desetih letih število zbolelih nezadržno raste. Bolezen prenašajo pretežno mačke, možen pa je tudi prenos preko okuženih psov oziroma pri tesnejšem stiku od bolne osebe.

Število prijav za mikrosporijo se je v primerjavi z letom 1996 povečalo za 14.5%, prijavljenih je bilo 1887 primerov, kar je največ doslej. Morbiditeta je znašala 94.7 na 100.000 prebivalcev. Patološke spremembe so najpogosteje razporejene na trupu, glavi in bradi. Ženske so dvakrat bolj prizadete kot moški. Bolezni so najbolj izpostavljeni otroci.

Razpredelnica :

PRIJAVLJENA MIKROSPORIJA V SLOVENIJI OD LETA 1993 DO 1997

LETO	1993	1994	1995	1996	1997
Število prijav	924	1357	1495	1647	1887
Mb/100.000	47.0	68.2	75.1	83.1	94.7

Mikrosporija je prijavljena v vseh regijah v Sloveniji, kar pomeni, da se ta zoonoza, kljub nekaterim ukrepom veterinarske službe in zdravstveno vzgojnim programom širi. Kot vsa leta je daleč največ prijav na gorenjskem, kjer incidenčna stopnja znaša 600.1 na 100.000 prebivalcev. V ljubljanski regiji je bilo prijavljenih 382 primerov, v koprski 88, v mariborski 75, v murskosoboški 44, v celjski in novogoriški po 43 ter na koroškem 31 primerov mikrosporije.

Pogosto zbolijo več članov iste družine oziroma stanovalcev v hiši.

Razpredelnica :

PRIJAVLJENA MIKROSPORIJA V SLOVENIJI V LETIH 1996 IN 1997

Leto/Območje	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R/K	SKUPAJ
1996	66	25	28	937	458	17	29	50	37	1647
1997	43	43	88	1170	382	75	44	31	31	1887
Mb/100.000	14.3	25.6	65	600.1	65	23	34	23.2	41.7	94.7

Razpredelnica :

LOKALIZACIJA PRIJAVLJENE MIKROSPORIJE V SLOVENIJI V LETIH 1996 IN 1997

Lokalizacija/Leto	1996	1997
GLAVA, OBRAZ	236	197
ROKE	307	188
NOGE	198	446
TELO	114	98
DRUGO	348	146
Neopredeljena	444	812
SKUPAJ	1647	1887

Ob prijavi mikrosporije lokalizacija kožne spremembe največkrat ni bila opisana, torej neopredeljena ali pa je bila označena lokalizacija pod "drugo".

6.2. TETANUS

Tetanus je bolezen starejših oseb. Med petimi zbolelimi zaradi tetanusa v letu 1997 so vsi starejši od 65 let. Neonatalnega tetanusa v Sloveniji nimamo več zaradi uspešnega cepljenja. Morbiditeta je znašala 0.25 na 100.000 prebivalcev, letaliteta pa 0.15 na 100.000 prebivalcev.

Dva primera tetanusa sta bila prijavljena v ljubljanski regiji, po en primer pa v koprski, mariborski in murskosoboški regiji. V treh primerih se je bolezen končala s smrtnim izidom. Običajno se pojavijo tudi komplikacije, kot so pljučnice oz. kardiorespiratorna odpoved.

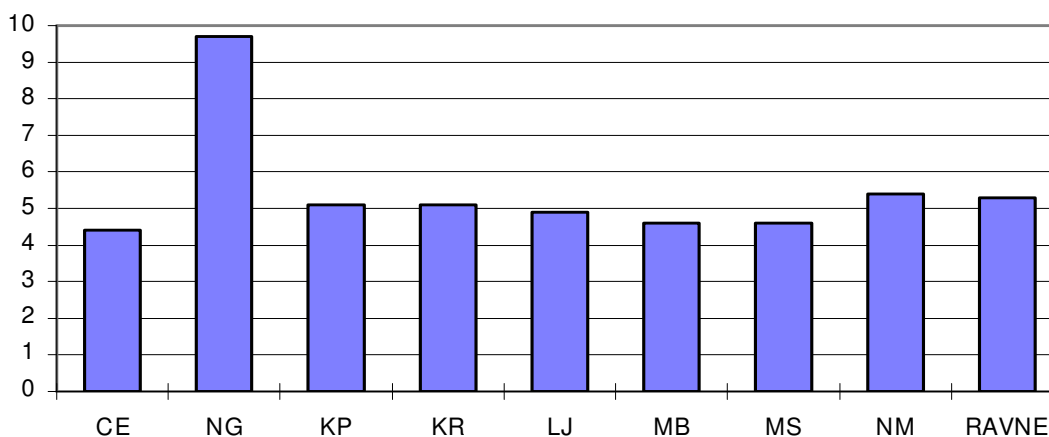
Razpredelnica :

PRIJAVLJENI PRIMERI TETANUSA V LETIH OD 1993 DO 1997

LETO	1993	1994	1995	1996	1997	SKUPAJ
Št. prijav	8	13	8	5	5	39
Mb/100.000	0.41	0.65	0.40	0.25	0.25	1.9
Št. umrlih	1	7	1	1	3	13
Mt/100.000	0.05	0.35	0.05	0.05	0.15	0.65

Razpredelnica , Slika :

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	RAVNE	SKUPAJ
1987	0	2	1	0	1	0	0	1	0	5
1988	3	1	1	1	2	1	1	1	0	11
1989	3	2	1	2	2	0	2	0	2	14
1990	3	0	0	2	5	0	0	0	0	10
1991	0	2	1	0	3	3	1	2	0	12
1992	2	1	0	0	4	1	0	1	0	9
1993	1	0	1	0	2	2	1	0	1	8
1994	1	1	1	2	2	3	0	2	1	13
1995	0	1	0	3	4	1	0	0	0	9
1996	0	0	0	0	2	3	0	0	0	5
1997	0	0	1	0	2	1	1	0	0	5
SKUPAJ	13	10	7	10	29	15	6	7	4	101
avg	1.2	0.9	0.6	0.9	2.6	1.4	0.5	0.6	0.4	9.2
Mb.	4.4	9.7	5.1	5.1	4.9	4.6	4.6	5.4	5.3	5.07

6.3. LEPTOSIROZA

Po enoletnem premoru, ko ni bil prijavljen noben primer leptospiroze smo v letu 1997 prejeli 5 prijav. Vseh pet zbolelih je doma iz Prekmurja, kjer je znano, da je bolezen endemska. Največ leptospiroze je bilo prijavljenih leta 1995 in sicer 8 primerov.

6.4. HEMORAGIČNA MRZLICA Z RENALNIM SINDROMOM

Za hemoragično mrzlico z renalnim sindromom je v letu 1997 zbolela le ena oseba in sicer 70 letni upokojenec iz murskosoboške regije, ki velja za endemsko področje. Moški je bil zaradi bolezni hospitaliziran.

Bolezen se v Sloveniji pojavlja že od leta 1952, predvsem na Dolenjskem in Prekmurju. Obe področji sta izrazito ruralni s številnimi poljedelskimi površinami. Teren je ugoden za prisotnost glodalcev, ki so naravni rezervoar virusa.

Od leta 1952 do 1997 je bilo prijavljenih 77 primerov hemoragične mrzlice z renalnim sindromom od tega so štiri osebe umrle.

7. TRANSMISIVNE NALEZLJIVE BOLEZNI

Obolenja, katerih povzročitelji se prenašajo prek mrčesa, klopov (klopni meningoencefalitis in borelijoza) in komarjev (malarija) spadajo med transmisivne bolezni.

Malarija je v naših krajih eradikirana, obstajajo pa naravna žarišča klopnega meningoencefalitisa in borelijoze.

Klopni meningoencefalitis se v Sloveniji podrobneje spremlja od leta 1953, ko je v oklici Litije prišlo do večje epidemije takrat diagnosticiranega seroznega meningitisa. Naknadno je bilo ugotovljeno, da je vektor prenosa bil klop.

Posamezne manifestne diagnoze lyme borelijoze so že dolgo znane tudi v slovenskem prostoru. Kot transmisivno obolenje v Sloveniji, ki ga prenaša klop, pa je vzbudila lyme borelijoza pozornost leta 1981, od leta 1986 se pa zbirajo epidemiološki podatki oziroma prijava posameznih primerov.

Pred kratkim je bilo dokazano, da so v Sloveniji možne okužbe z humano granulocitno erlihiozo, ki jo prav tako prenaša klop. Ker so pri nas ljudje od pozne pomladi do zgodnje jeseni izpostavljeni vbodom klopov, je potrebno pri bolnikih z vročinsko boleznijo, ki je v prvi fazi zelo podobna prvi fazi klopnega meningoencefalitisa, pomisliti tudi na okužbo z humano granulocitno erlihiozo. Okužba z monocitno in granulocitno vrsto erlihij je lahko asimptomatska, lahka ali pa huda z multiorgansko prizadetostjo in smrtnim izidom.

V Center za nalezljive bolezni pri Inštitutu za varovanje zdravja uradno ni prispela nobena prijava primera erlihioze pri ljudeh. Delno je to opravičljivo, kajti erlihioza ni v seznamu nalezljivih bolezni, ki so obvezne za prijavo po Zakonu o nalezljivih boleznih Ur.l. RS, št. 69/95.

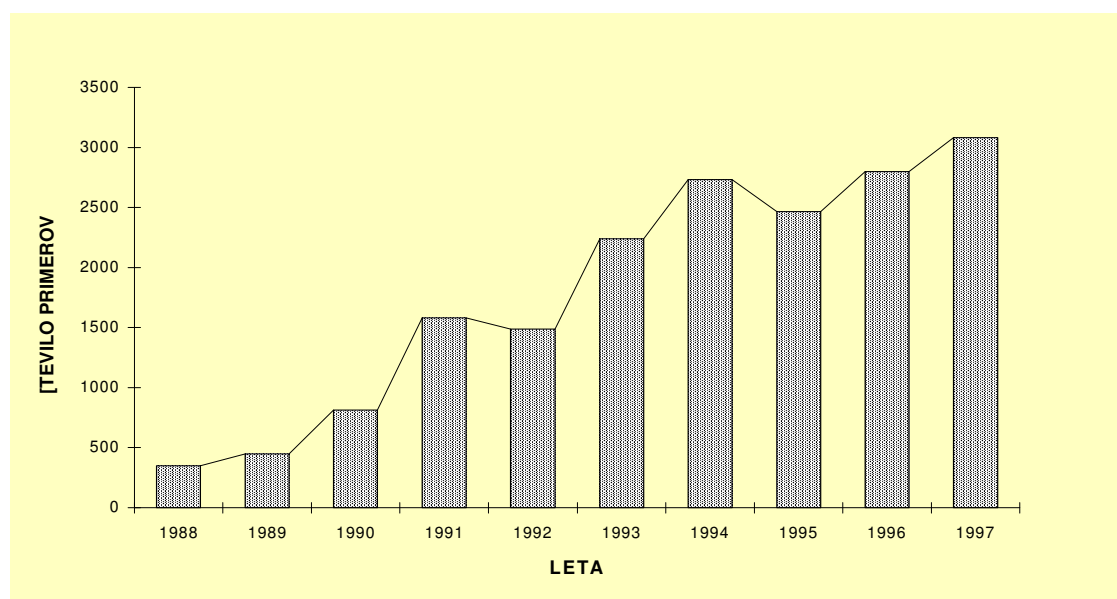
Po zadnjih podatkih, ki so bili podani na kongresu pediatrov - infektologov, ki je potekal maja 1998 na Bledu, so se v Sloveniji do sedaj zaradi granulocitne humane erlihioze na Kliniki za infekcijske bolezni in vročinska stanja v Ljubljani zdravili štiri pacienti.

7.1 KLOPNI MENINGOENCEFALITIS (VITEK)

7.2. LYME BORELIOZA

V Sloveniji se borelioza prijavlja od leta 1986, ko je bilo prijavljenih prvih 29 primerov. Od tedaj se število primerov iz leta v leto močno povečuje. Lyme borelioza je že nekaj let med petimi najpogostejše prijavljenimi nalezljivimi boleznimi v Sloveniji. Naraščanje števila prijav obolelih je tudi rezultat aktivnejšega iskanja obolelih in dostopnosti diagnostike. Lyme borelioza je v zadnjih letih razkrila svojo podobo glede razsežnosti in razširjenosti okužbe in bolezni, ki je kot bolezen naravnih žarišč prisotna že od nekdaj.

Slika : PRIMERI LYME BORELIOZE V SLOVENIJI OD LETA 1988 DO 1997

V letu 1997 je bilo prijavljenih 3095 primerov lyme borelioze, kar je 296 primerov več kot v letu 1995. Incidenčna stopnja je 155.4 na 100.000 prebivalcev.

PRIJAVLJENA LYME BORELIOZA (klinični simptomi) V LETIH 1993 - 1997 V SLOVENIJI

LETO	1993	1994	1995	1996	1997
ECM*	2175	2564	2301	2634	2979
MENINGITIS	30	24	19	22	20
POLINEVROPATIJA	0	0	0	13	22
ARTROPATIJA	62	145	146	130	74
SKUPAJ	2267	2733	2466	2799	3095

* Erythema chronicum migrans

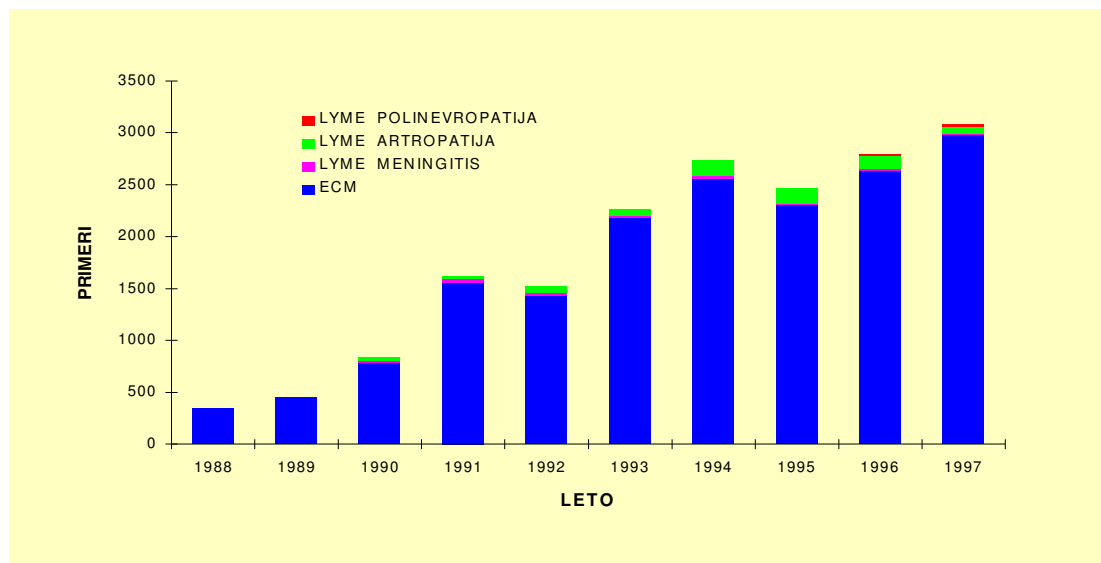
Lyme borelioza se lahko manifestira z različnimi kliničnimi slikami. Najpogosteje je prijavljen prvi stadij bolezni, erithema migrans. Od leta 1990 pa se beležijo tudi primeri lymškega meningitisa, lyme artropatije in polinevropatije. V letih 1990 -

1997 je bilo prijavljenih letno do 12 do 44 primerov meningitisov, od 30 do 145 primerov artropatije ter do 22 primerov polinevropatije.

Najbolj pogosti nevrološki pojavi bolezni v letu 1997 sta meningitis ter artropatija. Že drugo leto pa beležimo tudi pojave polinevropatije.

Razmerje med posameznimi diagnozami nazorno prikazuje spodnja slika.

Slika: Primeri lyme borelioze po različnih manifestnih diagnozah v Sloveniji od leta 1988 do 1997

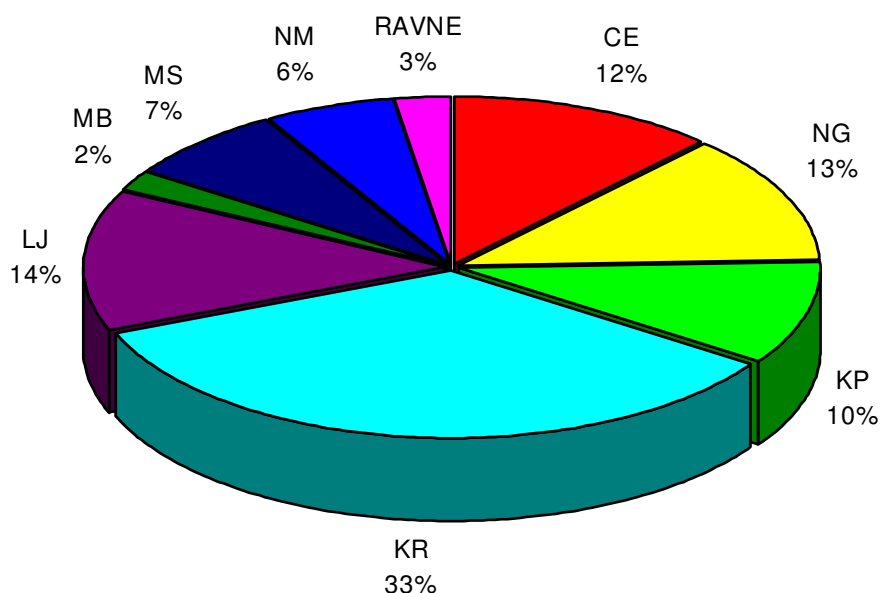

Prav tako kot klopni meningoencefalitis je tudi lyme borelioza endemska bolezen, toda se njena endemska porazdelitev nekoliko razlikuje od klopnega meningoencefalitisa. Lyme borelioza se pojavlja tudi v regijah (Nova Gorica, Novo mesto, Murska Sobota) kjer se klopni meningoencefalitis pojavlja le sporadično, kar pomeni da so klopi po celi Sloveniji okuženi z *Borelio burgdorferi*, med tem ko z virusom klopnega meningoencefalitisa niso.

Najvišja incidenčna stopnja je bila v kranjski regiji (453.4/100.000 prebivalcev), sledijo ljubljanska regija (178.8/100.000 prebivalcev), novogoriškam (166.8/100.000 prebivalcev), celjska (157.3/100.000 prebivalcev), koprška (131.5/100.000 prebivalcev), murskosoboška (95/100.000 prebivalcev), novomeška (76.3/100.000 prebivalcev), koroška (33.6/100.000 prebivalcev) in mariborska (27/100.000 prebivalcev).

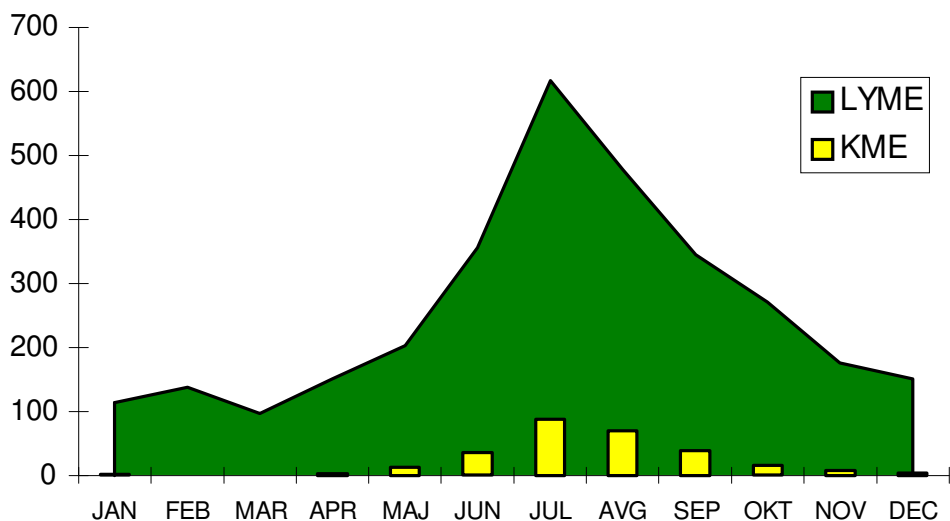
Preglednica , Slika : PRIJAVLJENI PRIMERI LYME BORELIOZE V LETIH 1996 IN 1997 V SLOVENIJI IN INCIDENCA NA 100.000 PREBIVALCEV

OBMOČJE	Leto 1996		Leto 1997	
	Št.prijav	Mb/100.000	Št.prijav	Mb/100.000
Celje	451	149.9	473	157.3
Nova Gorica	100	97.5	171	166.8
Koper	81	59.9	178	131.5
Kranj	482	274.2	884	453.4
Ljubljana	1143	194.5	1051	178.8
Maribor	169	52.0	88	27
Murska Sobota	183	141.4	123	95
Novo mesto	145	108.5	102	76.3
Ravne	45	60.5	25	33.6
SKUPAJ	2799	141.1	3095	155.4

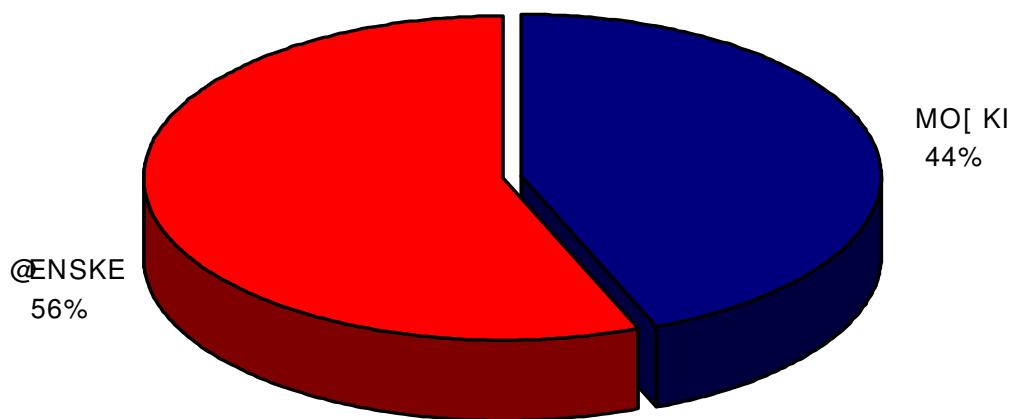
Lymenska boreliozna se praktično pojavlja čez celo leto z vrhom števila primerov, prav tako kot klopni meningoencefalitis, v toplih poletnih mesecih. Da se bolezen ugotavlja tudi izven poletne sezone je vzrok v specifični klinični sliki bolezni, kar pomeni, da se bolezenski znaki manifestirajo lahko tudi več mesecev po okužbi in temu sledi pozna prijava obolenja.

Slika : PRIJAVLJENI PRIMERI LYME BORELIOZE IN KME V LETU 1997 V SLOVENIJI, PO MESECIH

Med zbolelimi je 56 % žensk. Zboleli so ljudje vseh starosti. Največ zbolelih je bilo iz starostnih skupin od 35 do 64 let (56.1%). Zbolel je tudi en otrok mlajši od enega leta, 135 otrok v starosti od enega do štirih let ter 296 otrok v starosti od 5 do 14 let.

Slika : PRIJAVLJENI PRIMERI LYME BORELIOZE PO SPOLU V LETU 1997

7.3. MALARIJA

V Sloveniji predstavlja epidemiološki problem le importirana malarija pri osebah, ki so se nahajale v malaričnem območju.

Malarija je ena med najbolj razširjenimi boleznimi na svetu. V Evropi je bila izkorenjena že kmalu po drugi svetovni vojni. Evropski potniki pa so na potovanjih v območja malarije v veliki nevarnosti za okužbo. Prav zaradi pogostih potovanj naših državljanov na območja malarije, se tudi pri nas srečujemo s posameznimi primeri importirane malarije.

Z ozirom na izraženo rezistenco plazmodijev v večini dežel sveta na klasična antimalarična zdravila, je poleg sodobne kemoprofilakse mehanična preventiva pred komarji vedno večjega pomena, zlasti uporaba zaščitnih oblačil, krem in maž.

V letu 1997 so bili prijavljeni štiri primeri importirane malarije ter en sum na malarijo. Zbolelo je pet moških in ena ženska. Slednja, študentka je potovala v poletnih mesecih leta 1997 po Indoneziji. Kljub jemanju kemoprofilakse (Lariam) je po povratku domov zbolela ter bila hospitalizirana. Iz goste kaplje krvi je bil izoliran Plasmodium falciparum.

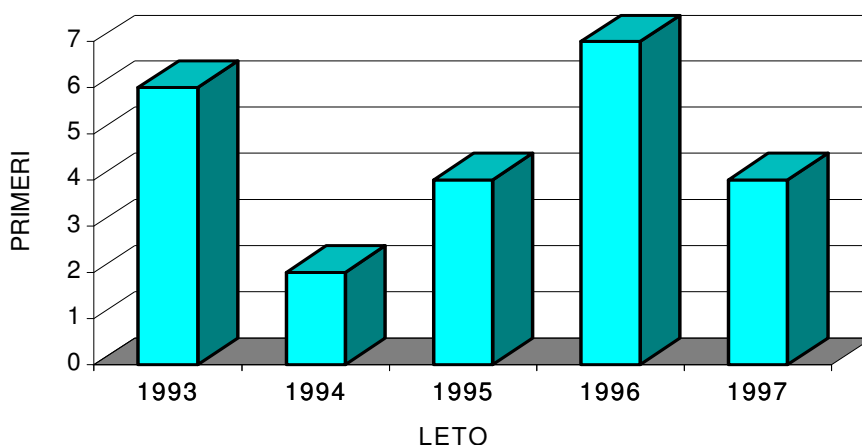
Dva primera importirane malarije sta iz Indije. Zbolela sta moška stara 23 in 31 let. Noben ni jemal kemoprofilakse. Pri prvemu sta bila izolirana iz goste kaplje krvi Plasmodium vivax in Plasmodium ovale, pri drugem, ki je bil urgentno hospitaliziran v aprilu 1997 je bila postavljena diagnoza malaria terciana.

Četrti primer malarije je bil importiran iz Nigerije. Zbolel je 41 letni moški iz Maribora, ki ni jemal kemoprofilakse. Malarija je ena med najbolj razširjenimi boleznimi na svetu. V Evropi je bila izkorenjena že kmalu po drugi svetovni vojni. Evropski potniki pa so na potovanjih v območja malarije v veliki nevarnosti za okužbo. Prav zaradi pogostih potovanj naših državljanov na območja malarije, se tudi pri nas srečujemo s posameznimi primeri importirane malarije.

Preglednica , Slika :

PRIJAVLJENA IMPORTIRANA MALARIJA V LETIH 1993 - 1997

LETO	1993	1994	1995	1996	1997
Št. prijav	6	2	3	7	5
Mb/100.000	0.30	0.10	0.15	0.35	0.2

8. SPOLNO PRENESENE BOLEZNI

Analiza gibanja spolno prenesenih bolezni, katerih prijava je po zakonu obvezna, je na podlagi podatkov Dermatološke klinike v Ljubljani podana v posebni publikaciji Inštituta za varovanje zdravja.

8.1. AIDS IN OKUŽBA S HIV

PRIJAVLJENI PRIMERI AIDSA

Inštitutu za varovanje zdravja Republike Slovenije je bilo v obdobju od 1986 do 31. decembra 1997 na podlagi zakonske obveze prijavljenih skupno 62 primerov aidsa. Letna incidenčna stopnja aidsa se je v teh letih gibala med 0,5 in 7,0 na milijon prebivalcev (Slika).

Od skupno 62 primerov aidsa jih je bilo 60 pri odraslih, 54 pri moških in 6 pri ženskah, ter dva pri otrocih, dečku in deklici. Ob postavitvi diagnoze je bilo več kot pol odraslih moških (30 ali 55,6%) starih med 25 in 39 let (Tabela Slika). Med prijavljenimi primeri aidsa je bilo največ oseb s stalnim prebivališčem v regiji Ljubljana (Tabela).

Največ odraslih moških bolnikov (33) se je predvidoma okužilo pri spolnih odnosih z moškimi (Slika, Tabela). Dva bolnika sta bila iz držav z visokim deležem okuženih (visoko prevalenco), kjer je pogost heteroseksualni prenos okužbe (podsaharska Afrika). Pri nas sta živela več let. Trije moški, okuženi s heteroseksualnimi odnosi, so bili tudi predvidoma okuženi v Afriki. Tako je pet od šestih heteroseksualno pridobljenih primerov aidsa med moškimi vezanih na heteroseksualne odnose v Afriki. Trije bolniki so si injicirali nedovoljene droge. Vsi so se predvidoma okužili v tujini. Osem bolnikov, ki so uvrščeni v kategorijo "ostali/neuvrščeni" se je predvidoma okužilo s heteroseksualnimi odnosi, vendar niso navedli oziroma ni bilo podatka o spolnih partnerjih iz skupin z višjim tveganjem (homoseksualni ali biseksualni moški, osebe iz držav z visoko prevalenco ali njihovi partnerji, injicirajoči uživalci nedovoljenih drog, prejemniki krvi ali pripravkov, še pred obveznim testiranjem vse darovane krvi).

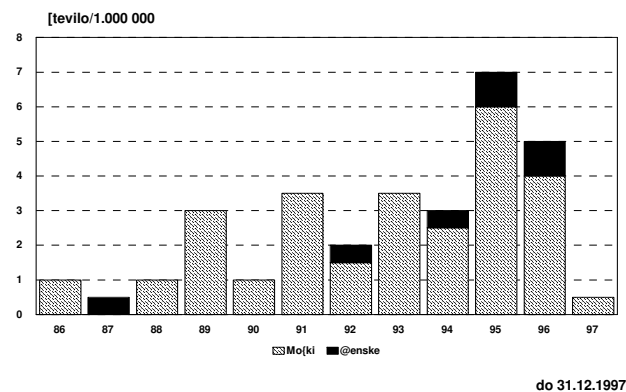
Pet odraslih bolnic je bilo okuženih s heteroseksualnimi odnosi. Ena izmed njih je bila partnerka osebe iz države z visoko prevalenco, ena je bila partnerka osebe znano okužene s HIV in tri so bile partnerke okuženih hemofilikov. Ena bolnica se je okužila pri injiciranju nedovoljenih drog v tujini.

Oba otroka z aidsem sta se okužila od svojih mater pred porodom, med njim ali po njem. Mati dečka se je okužila s spolnimi odnosi z osebo iz države z visoko prevalenco, mater deklice pa je okužil mož, ki se je sam okužil s spolnimi odnosi v državi z visoko prevalenco.

Slika :

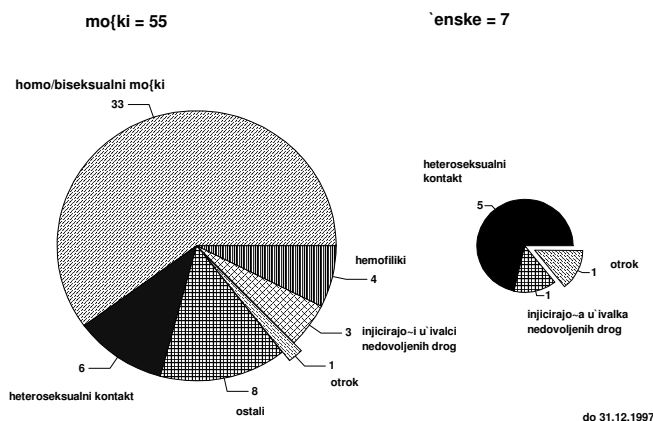
V letu 1997 je bil prijavljen en primer aidsa, uvrščen v kategorijo "ostali/neuvrščeni".

Slika 1: Letna inciden-na stopnja aidsa na 1.000 000 prebivalcev

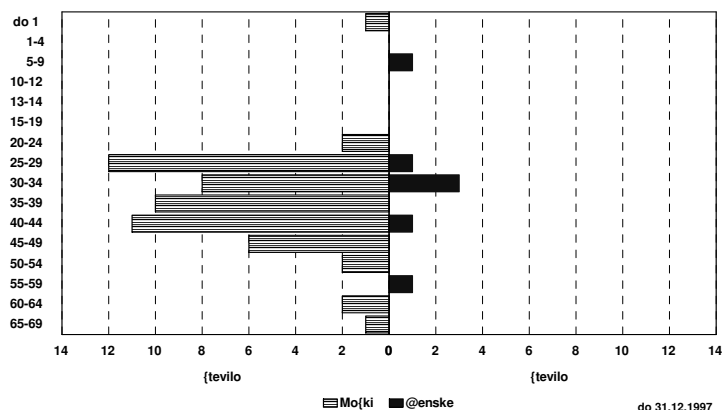
do 31.12.1997

Slika 2: Skupno (tevilo prijavljenih primerov aidsa glede na spol in kategorijo prenosa

do 31.12.1997

Slika 3: Skupno (tevilo prijavljenih primerov aidsa glede na spol in starostno skupino

do 31.12.1997

Preglednica :SKUPNO ŠTEVILO PRIJAVLJENIH PRIMEROV AIDS V SLOVENIJI DO 31. DECEMBRA 1997 GLEDE NA SPOL IN STAROSTNO SKUPINO

STAROSTNA SKUPINA	MOŠKI		ŽENSKE		SKUPAJ	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
do 1 leta	1	1,8	0	0,0	1	1,8
1 - 4 let	0	0,0	0	0,0	0	0,0
5 - 9 let	0	0,0	1	14,3	1	1,8
10 - 12 let	0	0,0	0	0,0	0	0,0
13 - 14 let	0	0,0	0	0,0	0	0,0

EPIDEMIOLO[KO SPREMLJANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI V SLOVENIJI V LETU 1997

15 - 19 let	0	0,0	0	0,0	0	0,0
20 - 24 let	2	3,6	0	0,0	2	3,2
25 - 29 let	12	21,8	1	14,3	13	19,4
30 - 34 let	8	14,5	3	42,9	11	17,7
35 - 39 let	10	18,2	0	0,0	10	16,1
40 - 49 let	17	30,9	1	14,3	18	29,0
50 - 59 let	2	3,6	1	14,3	3	4,8
nad 60 let	3	5,4	0	0,0	3	4,8
SKUPAJ	55	100,0	7	100,0	62	100,0

Preglednica :SKUPNO ŠTEVILO PRIJAVLJENIH PRIMEROV AIDS V SOVENIJI
GLEDE NA REGIJO PREBIVALIŠČA (PRERAČUNANO NA 100.000
PREBIVALCEV) DO 31. DECEMBRA 1997

REGIJE	S STALNIM PREBIVALIŠČEM		Z ZAČASNIM PREBIVALIŠČEM		SKUPAJ	
	Št.	Na preb.	Št.	Na preb.	Št.	Na preb.
CELJE	5	1,7	0	0,0	5	1,7
KOPER	6	4,4	0	0,0	6	4,4
KRANJ	6	3,2	1	0,5	7	3,6
LJUBLJANA	26	4,4	1	0,2	27	4,6
MARIBOR	5	1,5	1	0,3	6	1,8
MURSKA SOBOTA	2	1,5	0	0,0	2	1,5
NOVA GORICA	5	4,9	0	0,0	5	4,9
NOVO MESTO	2	1,5	0	0,0	2	1,5
RAVNE	1	1,3	0	0,0	1	1,3
SKUPAJ	58	2,9	3	0,2	61	3,1

1 oseba ob postavitvi diagnoze ni imela stalnega niti začasnega prebivališča

Preglednica 3: PRIJAVLJENI PRIMERI AIDSA V SLOVENIJI GLEDE NA KATEGORIJU IZPOSTAVLJENOSTI IN DATUM PRIJAVE

KATEGORIJA IZPOSTAVLJENOSTI	JANUAR 1996 - DECEMBER 1996			JANUAR 1997 - DECEMBER 1997			SKUPNO ŠTEVILO PRIJAVLJENIH 1986 - 31. DECEMBRA 1997		
	MOŠKI	ŽENSKE	SKUPAJ	MOŠKI	ŽENSKE	SKUPAJ	MOŠKI	ŽENSKE	SKUPAJ
HOMO/BISEKSUALNI MOŠKI	4		4				33		33
OSEBE S HETEROSEKSUALNIMI ODNOSI		1	1				6	5	11
z intravenskim narkomanom									
z biseksualnim moškimi									
z osebo iz države z visoko prevalenco#							3	1	4
oseba iz države z visoko prevalenco							2		2
s hemofilikom/osebo s koagulopatijo		1	1					3	3
s prejemnikom krvi, tkiv, sperme									
z drugo osebo s potrjeno okužbo s HIV							1	1	2
INJICIRAJOČI UŽIVALCI NEDOVOLJENIH DROG	1	1	2				3	1	4
HEMOFILIKI/OSEBE S KOAGULOPATIJO							4		4
PREJEMNIKI KRVI, TKIV, SPERME									
OTROCI MATER, OKUŽENIH S HIV							1	1	2
OSTALI/NEUVRŠČENI	3		3	1		1	8		8
SKUPAJ	8	2	10	1		1	55	7	62

Inkubacijska doba pri aidsu je relativno dolga, saj je do polovice okuženih s HIV do nedavnega zbolevalo v približno desetih letih, z izboljšavami v zdravljenju pa bodo okuženi zbolevali še kasneje. Današnje stanje nam kaže značilnosti vzorca prenašanja okužb s HIV med prebivalci Slovenije pred mnogimi leti. Nikakor pa nam ti podatki ne kažejo, v katerih skupinah se okužba s HIV širi najhitreje danes.

PRIJAVLJENI PRIMERI OKUŽBE S HIV BREZ RAZVITEGA OBOLENJA AIDSA

V Sloveniji je bilo v obdobju do 31. decembra 1997 skupno prijavljenih 64 primerov diagnosticirane okužbe s HIV, kjer se aids še ni razvil, 51 pri moških (49 odraslih in dva dečka) in 13 pri ženskah (vse odrasle).

Od 49 primerov pri odraslih moških je največ takih (27), ki so se predvidoma okužili pri spolnih odnosih z drugimi moški (Slika 4). Vsi okuženi hemofiliki (11, ob diagnozi 9 odraslih in 2 otroka) so prejeli preparate, pripravljene iz krvi, še pred obveznim testiranjem vse darovane krvi. Dva moška sta se okužila s heteroseksualnimi odnosi v državah z visoko prevalenco (podsaharska Afrika). Vsi trije moški, okuženi pri injiciranju nedovoljenih drog, so se predvidoma okužili v tujini, eden od teh pa je imel tudi spolne odnose z moškimi. Večina med "ostalimi/neuvrščeni" se je predvidoma okužila s heteroseksualnimi odnosi, vendar niso navedli partnerja, ki bi bil znano okužen s HIV, ali ki bi pripadal eni izmed skupin z višjim tveganjem za okužbo s HIV. Pri enem moškem je predvidoma prišlo do prenosa okužbe s HIV s človeškim ugrizom, do katerega je prišlo ob epileptičnem napadu bolnika z aidsem nekaj tednov pred njegovo smrtjo. Gre za izjemen primer. Slini, ki je prišla v stik z ugriznino, je bila zelo verjetno primešana kri, kar bi nakazovalo prenos ob parenteralni izpostavljenosti krvi okuženega s HIV.

Od 13 primerov okužbe s HIV pri odraslih ženskah jih je bilo osem okuženih s heteroseksualnimi odnosi (Slika). Od teh treh so imele bolnice partnerje okužene s heteroseksualnimi odnosi v državi z visoko prevalenco, dve partnerja intravenska uživalca drog in dve partnerja, osebi znano okuženi s HIV. Dve ženski sta navedli injiciranje nedovoljenih drog, od teh le ena v Sloveniji. Tri ženske uvrščene v kategorijo "ostale/neuvrščene" so se predvidoma okužile s heteroseksualnimi odnosi, vendar niso navedle partnerjev, ki bi bili znano okuženi s HIV ali ki bi pripadali eni izmed skupin z višjim tveganjem.

V letu 1997 je bilo prijavljenih sedem primerov okužbe s HIV, pet jih je uvrščenih v kategorijo homo-biseksualni moški, eden je uvrščen v kategorijo "ostali/neuvrščeni," edina ženska pa se je okužila od svojega partnerja, ki se je okužil pri spolnih odnosih z moškim.

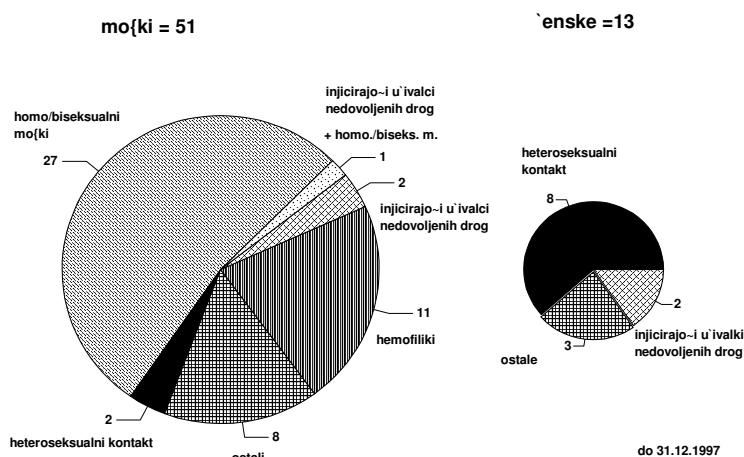
Za razliko od relativno zanesljive slike o epidemiji aidsa nam podatki o prijavljenih primerih okužbe s HIV ne omogočajo oceniti prevalence ali incidence v posameznih skupinah prebivalcev v določenih obdobjih. Ob postavitvi laboratorijske diagnoze okužbe s HIV običajno ne moremo vedeti, ali gre za svežo ali leta staro okužbo. Poleg tega podatki o prijavljenih primerih okužbe s HIV v veliki meri odražajo aktivnosti testiranj, v katere so zajete različne skupine ljudi.

Zaključek

V letu 1997 je bil zakonslo prijavljen en sam primer aidsa, uvrščen je v kategorijo "ostali-neuvrščeni." Zaradi aidsa je v letu 1997 umrl en bolnik. Poleg tega je bilo prijavljenih še sedem primerov okužbe s HIV, pet jih je uvrščenih v kategorijo homo-biseksualni moški, eden je uvrščen v kategorijo "ostali/neuvrščeni," edina ženska pa se je okužila od svojega partnerja, ki se je okužil pri spolnih odnosih z moškimi.

Zanesljivih ocen o porazdelitvi in širjenju okužbe s HIV v različnih skupinah prebivalcev glede demografskih in vedenjskih značilnosti nimamo, vendar je gotovo okuženih precej več ljudi, kot je prijavljenih primerov. Kljub tveganim vedenjskim vzorcem različnih skupin ljudi, npr. za prenos z nezaščitenimi spolnimi odnosi in s souporabo pribora pri injiciranju nedovoljenih drog, se še v nobeni skupini ni začelo res eksplozivno širjenje okužbe s HIV. Lahko pa ga pričakujemo. Zato je nujno z intenzivnimi intervencijami, predvsem v skupinah z višjim tveganjem, čim bolj omejiti tvegano vedenje. Vložena sredstva se bodo bogato obrestovala v nižji incidenci in prevalenci okužb s HIV v prihodnosti.

Slika 4: Skupno (tevilo prijavljenih primerov okužbe s HIV (kjer aids še ni razvit) glede na spol in kategorijo prenosa

8.2. VIRUSNI

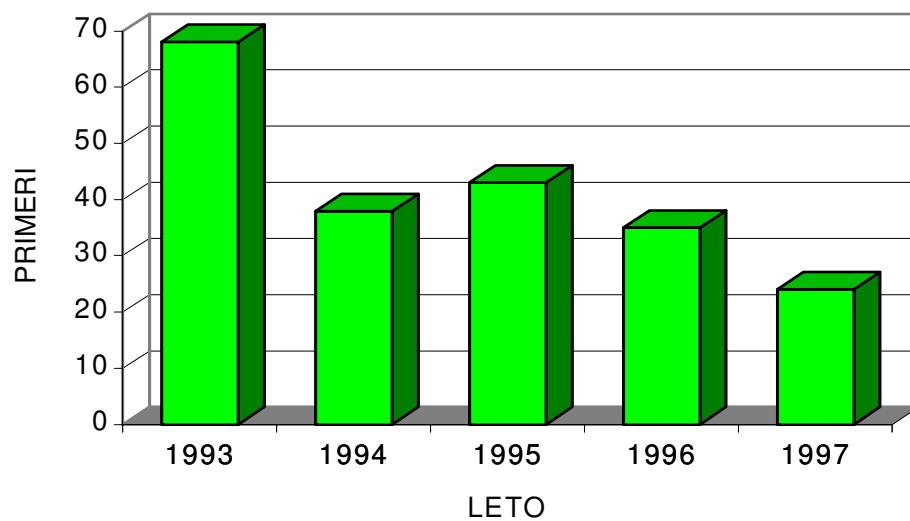
HEPATITIS B

V letu 1997 je bilo v Sloveniji prijavljenih 24 primerov akutnega hepatitisa B, kar je najmanj v zadnjih petih letih. Incidenčna stopnja je znašala 1.2 na 100.000 prebivalcev. Prijavljenih je bilo tudi 7 primerov kroničnega hepatitisa B in 98 nosilcev HBsAg.

Razpredelnica , Slika :

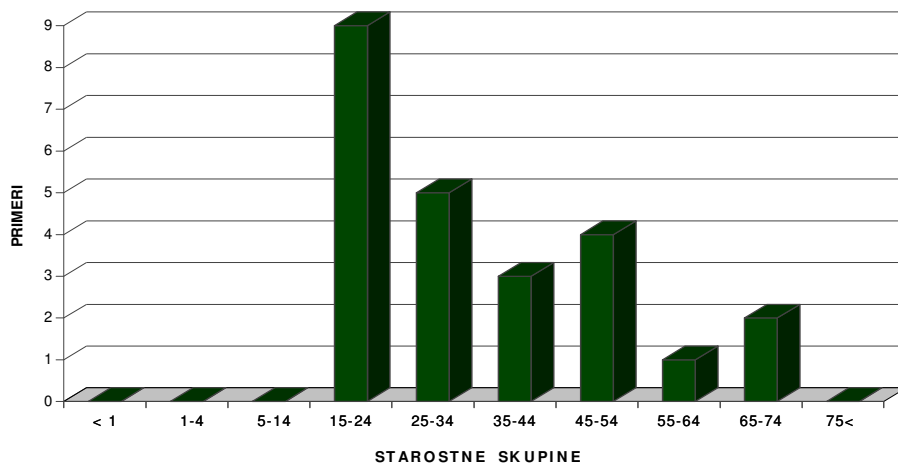
PRIJAVLJENI PRIMERI AKUTNEGA HEPATITISA B V LETIH 1993 - 1997

LETO	1993	1994	1995	1996	1997
Št. prijav	68	38	43	35	24
Mb/100.000	3.4	1.9	2.1	1.7	1.2
Št. umrlih	1	0	0	0	0
Mt/100.000	1.4	0	0	0	0

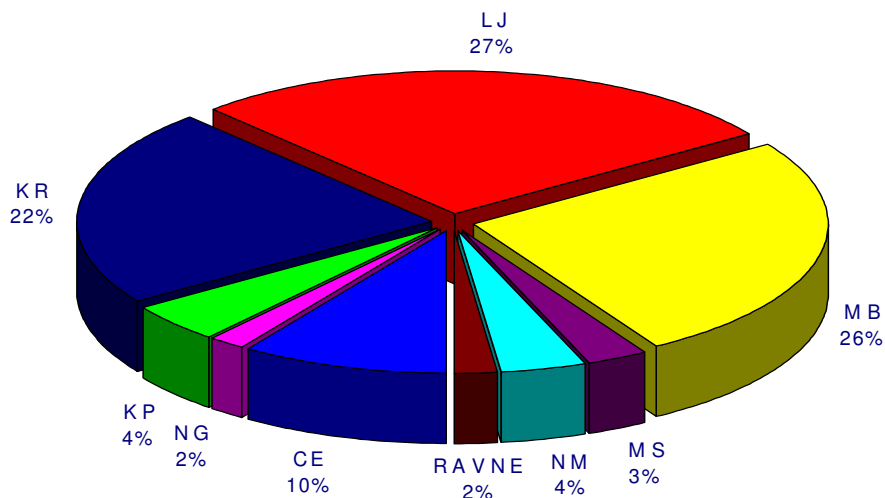

Med zbolelimi je bilo 14 žensk in 10 moških. Vsi so bili starejši od 15 let, največ (17) pa jih je zbolelo v starosti od 15 do 34 let.

Slika : PRIJAVLJENI PRIMERI HEPATITISA B V LETU 1997 PO STAROSTNIH SKUPINAH

Slika : PRIJAVLJENI PRIMERI HEPATITISA B OD LETA 1993 DO 1997 PO REGIJAH

Razpredelnica : PRIJAVLJENI PRIMERI HEPATITISA B MED ZDRAVSTVENIMI DELAVCI V SLOVENIJI OD LETA 1985 DO 1997

Leto	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Št.prijav	5	3	1	1	0	4	4	1	1	1	0	0	2

V letu 1997 sta zaradi hepatitisa B zboleli dve medicinski sestri.

8.3. DRUGI HEPATITISI

Poleg akutnega hepatitisa B je bilo v letu 1997 prijavljenih še 47 primerov akutnega hepatitisa C, en primer akutnega hepatitisa E in 30 primerov kroničnega hepatitisa C. V štirih primerih hepatitisa, povzročitelj ni bil naveden.

Prijavljena sta bila tudi dva primera citomegalovirusnega hepatitisa.

9. OSTALE NALEZLJIVE BOLEZNI

9.1. VIRUSNA OBOLENJA CENTRALNEGA ŽIVČNEGA SISTEMA

V letu 1997 je bilo prijavljenih 716 primerov obolenj centralnega živčnega sistema, poleg klopnih meningoencefalitisov, ki pa so obravnavani v poglavju transmisivnih obolenj. Incidenčna stopnja znaša 35.9 zbolelih na 100.000 prebivalcev.

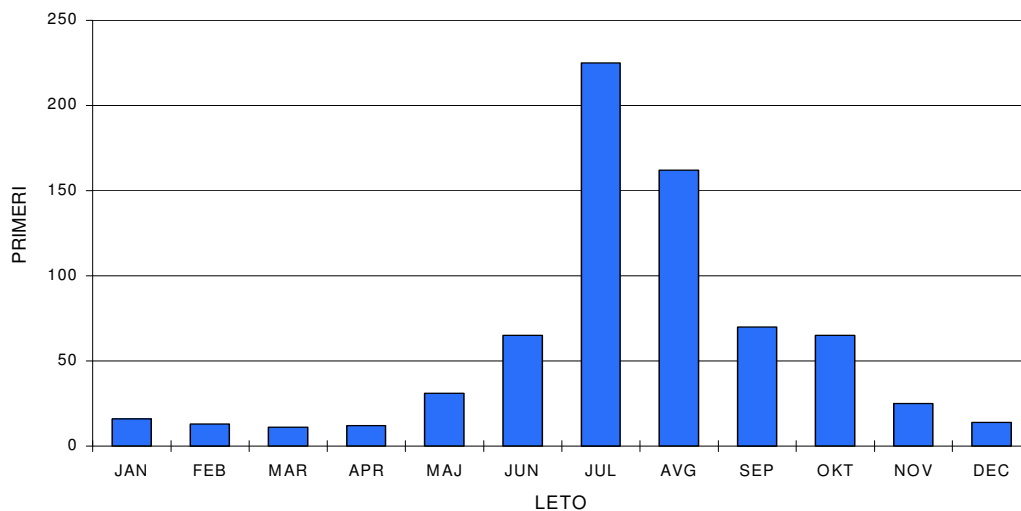
Prijavljenih je bilo 254 virusnih encefalitisov, 4 encefalitasi pri noricah in en primer zoster encefalitisa. Med virusnimi meningitis je bilo prijavljenih 455 meningitisov, pri katerih je bil večinoma povzročitelj enterovirus Coxackie B. Večina jih je zbolelo v poletnih mesecih, ko je bila epidemija virusnega meningitisa. Epidemija je opisana v poglavju Epidemije nalezljivih bolezni v letu 1997.

Prijavljena sta bila še en primer meningitisa pri katerem je bil povzročitelj herpes simplex in en primer zoster meningitisa.

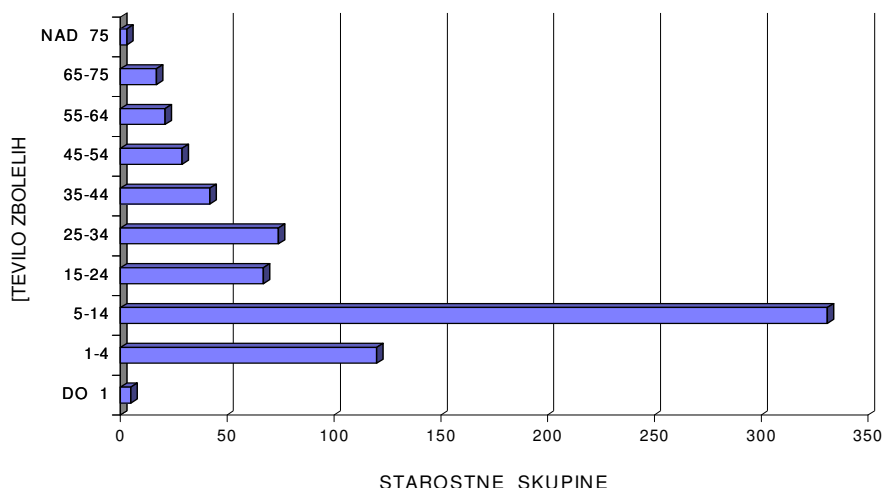
Zaradi virusnih obolenj centralnega živčnega sistema (brez KME) je bilo hospitaliziranih 688 oseb. Zaradi virusnega encefalitisa je umrla 25 letna ženska iz Prekmurja.

Slika :

PRIJAVLJENI PRIMERI OBOLENJ CENTRALNEGA ŽIVČNEGA SISTEMA V LETU 1997 PO MESECIH

Slika : PRIJAVLJENI PRIMERI VIRUSNIH OBOLENJ CENTRALNEGA ŽIVČNEGA SISTEMA PO STAROSTNIH SKUPINAH

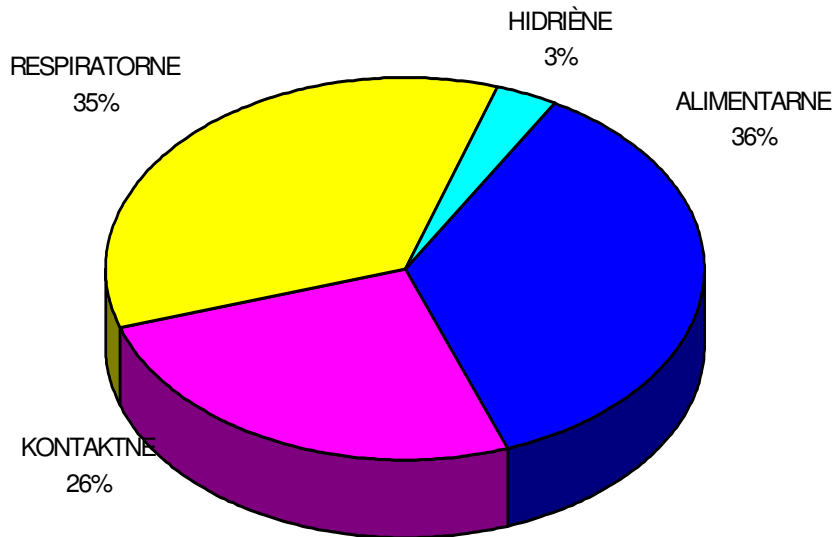
11. PRIJAVLJENE EPIDEMIJE NALEZLJIVIH BOLEZNI V SLOVENIJI V LETU 1997

Analiza epidemij je pripravljena na podlagi prijav epidemije in odjav, ter poročil po končani epidemiji, kar pripravijo Zavodi za zdravstveno varstvo.

Zakon o nalezljivih boleznih opredeljuje epidemijo kot pojav nalezljive bolezni, ki po številu primerov, času, kraju in prizadetem prebivalstvu ni običajen. Za epidemijo se šteje tudi, če se pojavi dvoje ali več zbolelih za nalezljivo boleznijo, ki imajo skupen izvor, ugotovljen z epidemiološko preiskavo. Okuženo območje je tisto, na katerem je eden ali več virov okužbe in na katerem se možnosti za širjenje okužbe. Za ogroženo območje pa smatramo območje na katero se glede na izkušnje lahko nalezljiva bolezen prenese z okuženega območja in na katerem so možnosti za širjenje le te.

V Sloveniji je bilo v letu 1997 prijavljenih 58 epidemij nalezljivih bolezní, torej dve epidemiji več kot v letu 1996. Največ - 21 (36%) je bilo prijavljenih alimentarnih epidemij, sledije respiratorne epidemije, katerih je bilo 20 (35%). V letu 1997 prijavljenih 15 kontaktnih epidemij (26%) in dve prijavi hidrične epidemije, kar je enako kot v letu poprej in predstavljajo 3% vseh epidemij v letu 1997.

Slika : PRIJAVLJENE EPIDEMIJE PO NAČINU PRENOSA V LETU 1997

V epidemijah je v letu 1997 zbolelo 1789 oseb, 335 pa je bilo hospitaliziranih.

Razpredelnica :

PRIJAVLJENE EPIDEMIJE NALEZLJIVIH BOLEZNI PO NAČINU PRENOSA OD LETA 1993 DO 1997

EPIDEMIJE	1993	1994	1995	1996	1997
ALIMENTARNE	39	26	26	26	21
KONTAKTNE	12	17	9	19	15
RESPIRATORNE	5	11	8	9	20
HIDRIČNE	8	2	2	2	2
SKUPAJ	64	56	45	56	58

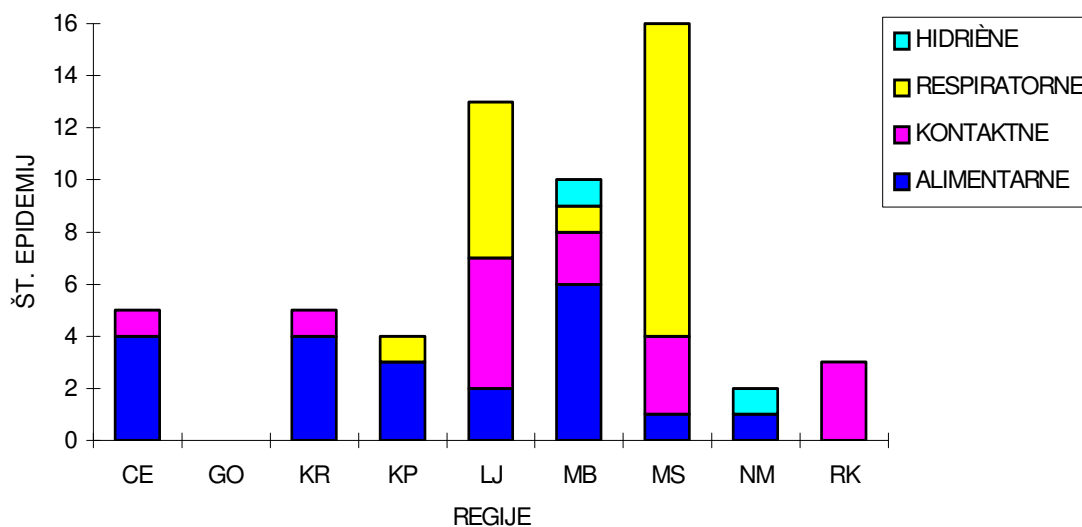
Največ epidemij je bilo prijavljenih v murskosoboški regiji (16), kar je 11 epidemij več kot lani. To je pripisati doslednemu prijavljanju kapljičnih epidemij kot so škrlatinka in streptokokna angina med varovanci VVZ ter osnovnošolskimi otroci. V ljubljanski regiji je bilo prijavljenih 13 epidemij, kar je nekoliko manj kot v letu 1996, sledi mariborska regija z 10 prijavljenimi epidemijami, celjska in kranjska regija s po 5 epidemijami, koprška regija s 4 epidemijami ter koroška s 3 in novomeška z dvema epidemijama. V novogoriški regiji ni bilo v letu 1997 nobene epidemije nalezljive bolezní.

Preglednica :

PRIJAVLJENE EPIDEMIJE V LETU 1997 PO NAČINU PRENOSA IN REGIJAH

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	RAVNE	SKUPAJ
ALIMENTARNE	4	0	3	4	2	6	1	1	0	21
KONTAKTNE	1	0	0	1	5	2	3	0	3	15
RESPIRATORNE	0	0	1	0	6	1	12	0	0	20
HIDRIČNE	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
SKUPAJ	5	0	4	5	13	10	16	2	3	58

Slika : PRIJAVLJENE EPIDEMIJE NALEZLJIVIH BOLEZNI V LETU 1997 PO REGIJAH IN NAČINU PRENOSA

Vzroki zaradi katerih je prišlo do epidemij:

1. Alimentarne epidemije:

- neprimerne higienske razmere in režim pri pripravi, transportu in shranjevanju živil
- križanje čistih in nečistih poti v kuhinjah
- neupoštevanje hladne verige pri shranjevanju in transportu hrane
- klicenoštvo v povezavi z neustreznim higienskimi režimom med osebjem, ki hrano pripravlja in/ali razdeljuje.

2. Kontaktne epidemije:

- neprimerne sanitarno higienske razmere v občutljivih skupinah prebivalcev ,npr. otroci v vrtcih
- nezadostna prosvetljenost o preprečevanju širjenja infekcije
- neupoštevanje higienskega režima.

3. Respiratorne epidemije:

- obstajanje pogojev za kapljični prenos toksičnih sevov v kolektivih
- visoka stopnja kužnosti povzročiteljev respiratornih bolezni
- pomanjkljivo znanje o načinu prenosa in preprečevanju okužb.

4. Hidrične epidemije:

- onesnaženje pitne vode s fekalnimi odplakami in površinskimi vodami zaradi okvare v napeljavi

Razpredelnica :

EPIDEMIJE GLEDE NA MESTO POJAVA V LETU 1997

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	RAVN E	SKUPAJ
OBR. DRUŽ. PREHRANE	2	0	1	3	2	2	0	0	0	10
KMEČKI TURIZEM	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
MESTNO NASELJE	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
ZDRAVELIŠČE	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
SOC. VARST. ZAVOD	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
HOTEL	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
DOM UPOKOJENCEV	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
OSNOVNA ŠOLA	0	0	0	1	1	2	0	0	0	4
VRTEC	0	0	0	0	10	2	14	1	2	29
DRUŽINA	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2
BOLNIŠNICA	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
ROMSKO NASELJE	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
SKUPAJ	5	0	4	5	13	10	16	2	3	58

Vzroki zaradi katerih pride do epidemij so znani.

11.1. ALIMENTARNE EPIDEMIJE

V letu 1997 je bilo prijavljenih 21 alimentarnih epidemij, kar predstavlja dobro tretino vseh prijavljenih epidemij. V primerjavi s petletnim povprečjem je bilo v letu 1997 prijavljenih najmanj alimentarnih epidemij.

Alimentarne epidemije so se najpogosteje pojavljale v obratih družbene prehrane, v kolektivih kot so osnovne šole, VVZ pa tudi krogu družin.

Razpredelnica :

ALIMENTARNE EPIDEMIJE OD LETA 1993 DO 1997 PO MESTU POJAVA

	1993	1994	1995	1996	1997	SKUPAJ
Interi obrat družbene prehrane	18	14	16	12	12	72

Gostinski obrat	13	9	4	6	5	37
Domače gospodinjstvo	8	3	1	4	1	17
Bolnišnica, dom starejših občanov, zavod za duševno prizadete	0	0	2	4	3	9
SKUPAJ	39	26	23	26	21	135

V alimentarnih epidemijah je v letu 1997 zbolelo 779 oseb od katerih je bilo 81 hospitaliziranih.

Razpredelnica :

ALIMENTARNE EPIDEMIJE V LETU 1997 PO POVZROČITELJIH

POVZROČITELJ	ŠTEVILO EPIDEMIJ
1. Staphylococcus aureus	5
2. Salmonella enteritidis	3
3. Escherihia coli	1
4. Clostridium perfringens	1
5. Bacillus cereus	1
6. Coronavirus	1
7. povzročitelj ni ugotovljen	9
SKUPAJ	21

Med alimentarnimi epidemijami v letu 1997, žal največkrat povzročitelj ni bil ugotovljen in to kar v 9 primerih. Vzrokov za to je lahko več, pogosto pa se zgodi, da ni na razpolago vzorca inkriminiranega obroka hrane, iz katerega bi bilo mogoče izolirati povzročitelja.

V letu 1997 ni bilo alimentarnih epidemij, pri katerih bi kakšna oseba umrla, bilo pa je 81 oseb hospitaliziranih. 31 hospitaliziranih je bilo ob alimentarni epidemiji iz Doma oskrbovancev iz Preddvora, 25 hospitaliziranih ob alimentarni epidemiji v Bolnišnici v Maribori. Slednji so bili tako že hospitalizirani, ko so zboleli.

Do hujše alimentarne epidemije je prišlo ob družinskem slavlju v Prekmurju, ko je od skupno 13 izpostavljenih, zbolelo 11 oseb, 8 pa je bilo hospitaliziranih. Inkriminirana je bila jagodna torta, ki je bila obložena s jajčno kremo. Jajca nisi bila predhodno termično obdelana. V tem primeru je bila izolirana S. enteritidis.

11.2. KONTAKTNE EPIDEMIJE

Prijavljenih je bilo 15 kontaktnih epidemij. Slabe higienske razmere so omogočile širjenje povzročitelja z direktnim in indirektnim kontaktom med ljudmi, predvsem otroci v vrtcih in šola.

Kontaktne epidemije se predstavljale v letu 1997 26 % vse epidemij v letu 1997. V njih je zbolelo 448 oseb, hospitaliziranih je bilo 239, kar predstavlja 53.3.% zbolelih.

Med hujšimi epidemijami v letu 1997 je bila epidemija meningitsov na celjskem področju, ko je zbolelo 184 oseb. Epidemija se je širila kontaktno, kot povzročitelj pa so bili dokazali Enterovirusi (Coxsackie B, ECHO).

Še v dveh kontaktnih epidemijah je bil kot povzročitelj dokazan enterovirus, vendar je bila tu klinična slika izražena kot črevesno virusno obolenje. Dva krat je bil povzročitelj epidemije rotavirus, dva krat virus hepatitisa A, po enkrat Adenovirus, Shigella sonnei in Ascaris scabi.

Razpredelnica :

KONTAKTNE EPIDEMIJE V LETU 1997 PO POVZROČITELJIH

POVZROČITELJ	ŠTEVILO EPIDEMIJ
1. Enterovirusi	3
2. Rotavirus	2
3. Virus hepatitisa A	2
4. Adenovirus	1
5. Shigella sonnei	1
6. Ascaris scabi	1
7. Povzročitelj ni ugotovljen	5
SKUPAJ	15

11.3. RESPIRATORNE EPIDEMIJE

Skupno je bilo prijavljenih 20 respiratornih epidemij, kar je največ v zadnjih petih letih. Predstavljajo 34 % vseh epidemij v letu 1997.

Od 21 epidemij jih je bilo 12 prijavljenih v murskosoboki regiji, 6 v ljubljanski ter po ena epidemija v koprski in mariborski regiji.

V respiratornih epidemijah, pri katerih se povzročitelj širi s kužnimi kapljicami, je v letu 1997 zbolelo 473 oseb, od katerih je bilo 10 oseb hospitaliziranih.

V 19 primerih je bil vzrok epidemije škrlatinka ali streptokokna angina in le v enem primeru je bil vzrok virus pete otroške bolezni oziroma erithema infectiosum.

Pri epidemijah škrlatinke in streptokokne angine so pri bolnikih iz brisa žrela izolirali hemolitični streptokok skupine A. Zbolevali so predvsem predšolski in šoloobvezni otroci. Zboleli so bili zdravljeni z antibiotiki, kontakti pa so dobili ustrezno kemoprofilakso.

11.3.1. POJAV AKUTNIH RESPIRATORNIH INFEKTOV (VITEK)

11.4. HIDRIČNE EPIDEMIJE

V letu 1997 sta bili v Sloveniji registrirani dve hidrični epidemiji, kar predstavlja 3% vseh epidemij. Število epidemij te vrste je enako kot lani, število zbolelih pa je 89 to pa je nekoliko manj kot v letu 1996. Pet bolnikov je bilo hospitaliziranih. Obe epidemiji sta bili povzročeni s kontaminirano vodo, v enem primeru je bil izoliran virus hepatitisa A v enem primeru pa povzročitelj ni bil dokazan.

12. UMRLI ZA NALEZLJIVIMI BOLEZNIMI V SLOVENIJI V LETU 1997

V letu 1997 je umrlo zaradi nalezljivih bolezni 24 ljudi, pri čemer je vštet tudi en umrl zaradi AIDS-a. Umrljivost zaradi nalezljivih bolezni je znašala v letu 1997 1.2 na 100.000 prebivalcev.

Umrlo je 15 žensk in 9 moških. Najmlajši je bil 3 leta star deček iz Velenja, ki je umrl zaradi sepse. Zaradi sepse je umrlo še 11 oseb. V 4 primerih je bila vzrok stafilokokna infekcija, v dveh primerih streptokokna infekcija, po enkrat sta bila povzročitelja *Pseudomonas auroginosa* ter *Klebsiella* sp. V štirih primerih sepse z smrtnim izidom pa ni bil ugotovljen povzročitelj. Vsi ostali umrli zaradi sepse so bili starejši od 56 let.

V letu 1997 so zaradi tetanusa umrli dve ženski, stari 73 in 91 let ter 80 letni moški. Nihče med njimi ni bil nikoli cepljen proti tetanusu.

Zaradi gnojnega meningitisa so umrlo pet moških starih 37, 57 in trije 70 let ter ena ženska stara 70 let. Zaradi virusnega encefalitisa pa je umrla 35 letna ženska iz Prekmurja.

V ljubljanski regiji je zaradi legioneloze umrla 65 let stara ženska.

Preglednica :

UMRLI ZARADI NALEZLJIVIH BOLEZNI V LETU 1997 PO DIAGNOZAH

DIAGNOZA	ŠTEVILO UMRLIH
SEPSA (nedoločen povzročitelj)	4
SEPSA (staphilococcus)	4
SEPSA (streptococcus)	2
SEPSA (Klebsiella)	1
SEPSA (Pseudomonas aurogenosa)	1
TETANUS	3
BAKTERIJSKI MENINGITIS (nedoločen povzročitelj)	4
BAKTERIJSKI MENINGITIS (str. pneumoniae)	2
VIRUSNI ENCEFALITIS	1
LEGIONELOZA	1
AIDS	1
SKUPAJ	24
